Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
za Jugoslavijo letno 5000 dinarjev

P. b. b.

LETNIK XLII. CELOVEC, PETEK 26. JUNIJ 1987 ŠTEV. 26 (2333)

Manjšinska komisija Avstrijske rektorske konference:

„Koroški pedagoški model ne nudi osnove za sožitje!“

Dvojezičnost ogrožena – za manjšino 5 minut pred dvanajsto

V ponedeljek in torek so se člani manjšinske komisije Avstrijske rektorske konference mudili na Koroškem. Namen tega zasedanja je bil, da v neposrednem stiku s prebivalstvom Južne Koroške spoznajo dejansko situacijo na jezikovno mešanem predelu Koroške. Zato so imeli nešteto pogovorov s prebivalstvom o šolskem vprašanju, pa tudi o socialnopolitični in gospodarski situaciji, pogovarjali so se o sožitju in o možnostih uradne uporabe slovenskega jezika.

Člani komisije so bili po teh razgovorih zelo prizadeti ob dejstvu, da je slovenščina v nekaterih situacijah že popolnoma izrinjena. Ta prizadetost pride do izraza tudi v zaključni tiskovni izjavi, kjer ugotavljajo, da je „ura za dvojezičnost že pet minut pred dvanajsto“. Kot primer navajajo administrativni predel, kjer jih je prizadelo, da npr. na vseh poštah dvojezičnega ozemlja ni mogoče uporabljati slovenščine. Razen tega so bili prizadeti tudi ob dejstvu, da ni jasno, da bi bolniki v deželni bolnici v Celovcu imeli vizite v slovenskem jeziku, kar ima tudi zdravstvene posledice...

Člane komisije je nadalje prizadelo dejstvo, da lahko na dvojezični šoli postane ravnatelj tudi enojezični učitelj. Sploh pa so člani komisije ugotovili, da je koroški pedagoški model nepripravno sredstvo za reševanje dvojezičnega šolstva, da predstavlja edinolo segregacijo, ter da ne nudi osnove za sožitje, za obstoj dvojezičnosti ter za interkulturno učenje. Izrazili so tudi svoje ogorčenje nad poročanjem koroških medijev o manjšinskem vprašanju nasploh, pa tudi nad tem, kako prepotentno napadjo sodelavce univerze.

Člani komisije ne razumejo, da npr. za matematiko ni na razpolago dvojezičnega učbenika, čudijo pa se tudi temu, da ni programa za potrebno nadaljnje izobraževanje, ki bi učitelje usposobilo za notranjo diferenciacijo pouka, se pravi, da bi se učitelji v tej situaciji bolje znašli, da bi imeli na voljo pripomočke, ki bi jim omogočali tudi učinkovitejši pouk na različnih nivojih. Ugotovili so, da ni potrebno odpraviti šolskega sistema kot takega, temveč da je treba odpraviti pogoje, ki otežkočajo pouk (npr. da ni učbenikov, dodatnega izobraževanja učiteljev,...). Najbolj ostro pa so kritizirali klimo na Koroškem, ki se kaže v deželni bolnici, restriktivni administraciji itd. Zato komisija v tiskovni izjavi tudi ugotavlja, da je treba preprečiti vsakršen ukrep, ki bi to situacijo še zaostril, posebej pa zavračajo pedagoški model, ki ne služi medsebojnemu spoznavanju in spoštovanju, pa tudi ne pozitivnemu ovrednotenju dvojezičnosti oz. slovenščine na Koroškem.

Komisija rektorske konference bo jeseni opravila podoben obisk na Gradiščanskem, proučila pa bo tudi položaj Čehov in Slovakov na Dunaju.

Razgovori na Dunaju

30. junija bo na Dunaju spet zasedala Zvezna strokovna komisija. Naloga te seje je sestaviti vmesno poročilo o dosedanjem delu. 10. julija pa bo razgovor obeh osrednjih organizacij z ministroma Löschnakom in Neisserjem.

Uspešen zaključek

Letni koncert glasbene šole je bil tokrat v Kulturnem domu v Šentjakobu v Rožu. Učenci iz vseh oddelkov so se predstavili z znanjem, ki so ga pridobili v minulem šolskem letu. Glasbena šola na Koroškem je tudi letos ponovno potrdila svojo visoko strikovno raven in uživa vso naklonjenost naših rojakov ob Zilji in Dravi. O uspešnem poteku in kakovosti koncerta podrobneje poročamo na 7. strani.

Železna Kapla – Kranj: Obetavno srečanje med pobratenima občinama

Prvo srečanje v večjem obsegu med pobratenima občinama Železna Kapla in Kranj se preteklo soboto in nedeljo v Železni Kapli ni odvijalo samo v dobrem vzdušju, delegaciji obeh občin sta napravili tudi prvi veliki korak k intenzivnejšemu sodelovanju.

Srečanje je bilo v Železni Kapli, kje je delegacijo iz Kranja pod vodstvom predsednika občine Ivana Torkarja pozdravil kapelški župan dr. Dieter Haller s člani občinskega sveta. V središču uradnih razgovorov so bile možnosti krepitve obmejnega prometa, vsestranska podpora načrtov Tovarne celuloze „Obir“, kulturno sodelovanje med občinama, ter stiki med športniki obeh občin.

Konkretno so se na tem srečanju menili o krepitvi obmejnega prometa. Kranjska delegacija je pri tem izrazila pripravljenost, da postavi večje število kažipotov, ki bi opozorili na Železno Kaplo in s tem zvečali število obiskovalcev iz Kranjske občine in tudi ostale Slovenije v tej južnokoroški občini.

Glede velikih načrtov tovarne „Obir“ sta delegaciji soglašali v mnenju, da je treba izkoristiti vse možnosti, ki bi zagotovile uresničitev tega, za ta del Južne Koroške tako pomembnega projekta.

Predsednik pododbora za kulturo v kapelški občini Mihi Kuchar je v pogovoru z Slovenskim vestnikom ocenil srečanje kot zelo obetaven začetek sodelovanja med občinama. Izrazil je upanje, da se bodo stiki še poglobili. Z zadovoljstvom je Kuchar omenil tudi dejstvo, da je bila v te stike vključena tudi slovenska narodnostna skupnost na Koroškem oz. kulturna in športna društva iz občine Železna Kapla.

Dobro vzdušje med predstavniki in občani obeh občin je spremljalo vse pogovore in tudi športna tekmovanja (glej 8. stran), tako da je pričakovati resen napredek na vseh področjih sodelovanja. Naslednje srečanje naj bi bilo v Sloveniji. Točen termin še ni bil določen.

Sodelovanje preko meje se je med občinama začelo že leta 1964. Ob dvajsetletnici tega sodelovanja je julija 1984 prišlo do pobratenja med občinama. Omeniti pa je treba, da so bili kapelški Slovenci pionirji tega sodelovanja.

Srečanje pri Peršmanu

Zveza koroških partizanov vabi vse antifašiste na tradicionalno letno srečanje pri Peršmanu, ki bo v nedeljo, dne 28. junija 1987 ob 14. uri.

Vabljeni ste vsi demokrati, ki čutite potrebo po skupni borbi proti nasilju neofašizma in za obstoj dvojezične šole.

Sledil bo tudi kulturni program. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

Zveza koroških partizanov

Prodajna razstava za glasbeno šolo in dvojezične vrtce

Z dražbo petdesetih izbranih del avstrijskih in jugoslovanskih umetnikov se bo prihodnji ponedeljek na Dunaju zaključila prodajna razstava umetnin v prid glasbene šole in dvojezičnih vrtcev na Koroškem. Pri uspešni otvoritvi prodajne razstave v Prvem dunajskem okraju (Wipplingerstr. 35) so številnim obiskovalcem prodali že vrsto slik. Skupno je razstavljenih 287 umetnin.

S posebnim katalogom (ovitek glej spodaj) je organizator akcije, Avstrijska liga za človekove pravice še podčrtala svoje resno delo. Več o razstavi in dražbi bomo poročali prihodnjič.

PREBERITE

na strani

2 Zadeva Waldheim: protestna izjava Zveze koroških partizanov

3 Čigava je Miklova Zala?

4 Matura na Zvezni gimnaziji za Slovence

5 Maja Haderlap o Rudiju Benètiku

5 Kulturno pismo iz Slovenije

6 Zadružni list

8 Nogomet: Bilčovs postal prvak 1. D razreda

Podjuna je zapela

V nedeljo je Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku skupaj s Slovensko prosvetno zvezo iz Celovca priredilo na pliberškem gradu koncert pod geslom „Podjuna poje“. Nastopili so zbori z Južne Koroške in tržaške pokrajine. Višek koncerta je bil skupni nastop vseh sodelujočih zborov in skupin (slika). Obširno poročilo na 3. strani.

Mednarodni manjšinski simpozij na Dunaju

O postopanju avstrijske politike z inozemci in etničnimi manjšinami

Uspešna in množična demonstracija 31. januarja 1987 na Dunaju je dokazala, da je solidarnostno gibanje s koroškimi Slovenci in z manjšinami v Avstriji nasploh slej ko prej živo in da lahko po potrebi mobilizira desettisoče za upravičene demokratične in narodnostne zahteve manjšin. Kljub temu je opazno pojemanje manifestativnih solidarnostnih akcij, kakršnih smo bili priča v srednjih in poznejših sedemdesetih letih.

To je samo logičen rezultat razvijajoče se depolitizacije in resignacije ter frustracije avstrijskega prebivalstva in zlasti tudi mladine, ki ob dejstvu velike koalicije začuti svojo politično nemoč. Zato ob raznih volitvah beži v tabor Haiderjeve desničarske demagogije ali pa (rahlo) v levičarske zeleno-alternativne bratovščine, sicer pa se zdržuje samostojnega političnega nastopanja.

To velja domala za vse družbene konflikte, ki so se pojavili v zadnjem desetletju. Ti niso toliko povzročili sporov med posameznimi strankami, marveč so v prvi vrsti poglobili prepad med državno oblastjo na eni strani in stremljenji prebivalstva oz. demokratičnih sil izven strank na drugi strani. Naj naštejemo samo tri take konflikte zadnjega desetletja, ki jih ni bilo mogoče več rešiti v okviru „socialnega partnerstva", ker pač niso bili več strankarsko vezani, in ki še danes zaposlujejo trenutno koalicijsko vlado in sicer: manjšinsko problematiko z viškom bojkota ugotavljanja manjšine; energetsko politiko s plebiscitom o atomski elektrarni v Zwentendorfu; vojaško politiko v zvezi z nakupom lovcev-prestreznikov, katere višek se šele bliža.

Naštetim konfliktom je bilo skupno, da so dosegli množičen značaj brez zaledja neke stranke ali znatnega dela tiska, da so torej nastali „od spodaj".

Trenutno takih množičnih in učinkovitih političnih akcij ni pričakovati. Vendar vse kaže, da se politično izražanje začenja kakovostno poglabljati; na mesto „akcionaštva" stopa trezna, vendar angažirana analiza – kar ni nobeno nasprotje – konfliktnih potencialov v Avstriji.

Tako je trezni, pa kljub temu jasno opredeljeni politični analizi položaja in problemov etničnih manjšin v Avstriji, posvečen tudi večdnevni simpozij, ki ga prireja Avstrijsko društvo za politično znanost na Dunaju (Österreichische Gesellschaft für Politikwissenschaft) pod naslovom „Manjšinska politika – O postopanju z inozemci in etničnimi manjšinami", ki začne danes in traja do nedelje.

V skupno sedmih delovnih krožkih, ki so predvidni za ta simpozij, bo tekel govor tako o problemih v Avstriji začasno zaposlenih inozemskih delavcev pa tja do avtohtonih etničnih manjšin – Slovencev, Hrvatov, Madžarov, Sintov in Romov (na češko manjšino na Dunaju so prireditelji očitno žal pozabili).

Že sam sestav referentov in referatov kaže, da so se prireditelji potrudili nakazati skupno in neločljivo problematiko danes žal ponovne in posebno zaskrbljujoče ksenofobije (=sovraštva do vsega tujega), antisemitizma in vsakodnevne kot tudi zgodovinske tradirane diskriminacije etničnih manjšin.

V zaključni podijski diskusiji na temo „Manjšine – manjvredni meščani?" bodo zavzeli stališče Ruth Beckermann (filmska ustvarjalka židovskega porekla), bivši predsednik Koroškega deželnega zbora Josef Guttenbrunner, bivši minister Erwin Lanc, Alexander Langer (altenativna lista za Južno Tirolsko) ter koroška Slovenca Janko Messner in poslanec Karel Smolle. Sestava diskutantov sicer jamči na eni strani za manjšinam naklonjeno atmosfero, hkrati pa dokazuje, da merodajne politične stranke v Avstriji niso bile pripravljene poslati za okroglo mizo govornikov, ki bi po svoji funkciji lahko dajali za svoje stranke obvezna ali vsaj obvezujoča stališča do problemom manjšin v Avstriji.

To dejstvo jasno potrjuje vabilo za simpozij „Manjšinska politika"; v njem med drugim piše: „Avstrijska država igra glede manjšinske politike dvojno vlogo. Napram nemško-govorečim južnim Tirolcem brani kot zaščitna sila njihov položaj v okviru okamnelega sistema etničnega proporca, drugih meril pa se poslužuje v lastni državi do v državni pogodbi zajamčenih pravic etničnih in jezikovnih manjšin."

Nakazati in izpovedati to dvoličnost bo ena najplemenitejših nalog tega mednarodnega simpozija v Karl-Renner-Institutu med 26. in 28 junijem tega leta.

F. Z.

Kolektivni izlet ZSO in vključenih organizacij

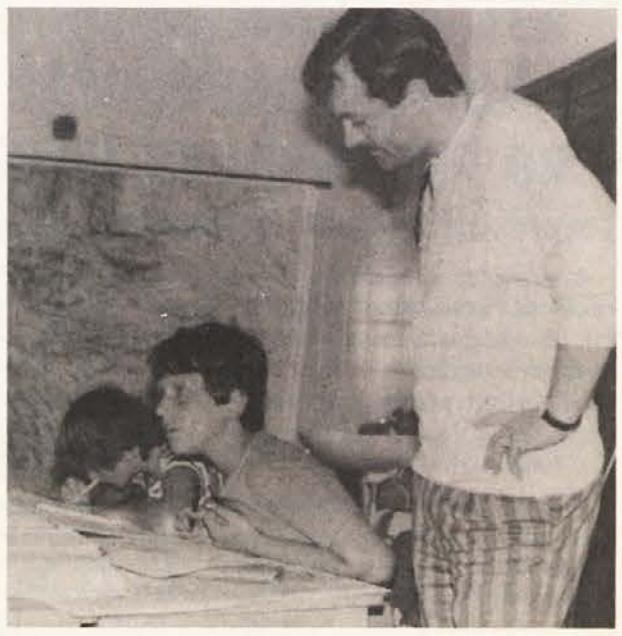

Uslužbenci ZSO, Slovenskega vestnika, Tiskarne Drave in v ZSO včlanjenih organizacij so prejšnji teden za dva dni zapustili Koroško. Odpeljali so se najprej v Mursko Soboto, nato pa še na Madžarsko v Porabje. Udeleženci so torej povezali družabno s koristnim in informativnim, saj so med drugim prisostvovali dvojezičnemu pouku v osnovni šoli Prosenjakovci ob jugoslovansko-madžarski meji, v Monoštru so si ogledali kulturni center treh narodnosti ter druge znamenitosti Porablja,... Spoznavali pa so seveda tudi druge posebnosti Porablja in Prekmurja, npr. madžarsko pečenko, bograč in prekmursko vino. Nekateri pa so prisluhnili tudi koncertu „Novih fosilov", ki so na letošnjem evropskem festivalu popevk za Jugoslavijo osvojili četrto mesto.

„Če ima Waldheim iskrico poštenosti..."

Protestno pismo Zveze koroških partizanov proti takozvani avstrijski demokraciji

Na žalost v sramoto Avstrije mora svetovna javnost opozarjati na tiste nepoboljšljive, ki še vedno sanjajo o dogmi tistočletnega rajha in ki se štirideset let po kapitulaciji nacizma niso spoznali resnice in prave demokracije. Njihovo „demokratično" zadržanje je negovanje in razpihovanje šovinizma in potvarjanje zgodovinskih dejstev.

Zveza koroških partizanov je že vsa povojna leta opozarjala merodajne vladajoče faktorje na napačno in zgrešeno avstrijsko politiko, ki je protežirala aktivne in nepoboljšljive naciste ter diskriminirala antifašistične borce. Takozvani demokratični avstrijski politični kurz se je v zadnjih letih pogreznil tako globoko, da niti Amerika ne more več prenašati avstrijskega političnega početja.

Obujanje nacisičnih spominov seže od hvalisanja, bratenja in odlikovanja starih nacistov, državnega sprejema vojnega zločinca Rederja, imenovanja cest in trgov po znanih nacistih, do raznih političnih kolapsov v vseh dosedanjih vladah, nad katerimi se je svetovna javnost zgražala...

Dnevno smo priča, kako rahlo je pri nekaterih Avstrijcih zakoreninjena prava demokracija. Lovrenc Mack zahteva v „Kleine Zeitung" naj bi zvezni predsednik posthumno odlikoval tiste naciste, ki so jih partizani kaznovali zaradi njihovih zločinov ob koncu vojne. V pliberškem in boroveljskem kraju je vojna trajala do 15. maja in ne samo do uradne nacistične kapitulacije dne 8. maja 1945.

Naravnost nezaslišano je, da so za postavitev ustaškega spomenika v Libučah pri Pliberku tako hitro in brez težav dobili dovoljenje, pa čeprav gre za fašiste in njihove pomagače.

Zaradi realne in dejanske zgodovine bi svetovali faktorjem, ki so odločilni pri raznih medijih (npr. „Club 2") da prikažejo tak pristop k preteklosti, ki omogoča v resnici produktivno in kritično presojanje polpretekle zgodovine.

Z začudenjem ugotavljamo, da pri tej oddaji, dne 26. maja 1987, ko je bila debata o „Widerstand und Pflichterfüllung", ni bilo niti enega antifašističnega borca, ki se je z orožjem v roki boril proti fašizmu.

Tako so zamudili ugodno priliko, pokazati širši javnosti življenje in boj antifašističnih borcev, ki so doprinesli k osvoboditvi in prerojenju nove druge republike Avstrije.

Na podlagi take avstrijske politične realnosti je bilo možno, da je bil za predsednika izvoljen mož, ki ima zelo dvomljivo politično preteklost v vojaškem sodelovanju na Balkanu, ki je moral vedeti za iztrebljanje Židov, antifašistov in civilnega prebivalstva. Bil je aktivni in merodajni član generalštaba v borbi proti partizanom in ne – kako on trdi – „navaden" oficir, ki je samo izpolnjeval svojo dolžnost.

Samoumevno je, da so bili v vrhovnih komandah povsod na svetu najbolj zvesti in predani vojaki, ki so dajali ali sprejemali tudi neprijetna povelja. Eden od omenjenih v tem nacističnem generalštabu je bil tudi dr. Waldheim.

Mi bivši partizani se dobro zavedamo teh „dolžnosti", ki so bile usmerjene v podjamljanje narodov, iztrebljanje in uničenje vseh antifašistov, ter v popolno likvidacijo partizanskih enot, ki so se borile proti nacističnim hordam, ki so menda „opravljale samo svojo dolžnost" po celi Evropi. Zaradi nacističnega barbarstva v deželah Evrope svetovna javnost in pozabila grozodejstev in gorja, ki so ga ti povzročili. Vsa omenjena barbarstva pa so vodili geralštabi. Zaradi tega nosijo kolektivno krivdo vsi tisti, ki so sodelovali pri raznih štabih.

Če ima predsednik Waldheim v sebi iskrico poštenosti in odnosa do Avstrije, bi moral takoj odstopiti. S tem bi popravil svoj madež, republiki Avstriji pa bi napravil veliko politično uslugo in ji omogočil, da si pridobi ugled, ki ga nujno potrebuje.

Tuppy prišel praznih rok

Avstrijski minister za znanost Tuppy je prejšnji teden obiskal Celovec in izjavil, da potrebnih 300 milijonov šilingov za izgradnjo celovške univerze ni na razpolago. Sploh je dejal, da bi bilo mogoče razvoj univerz financirati le preko močnejšega vključevanja privatnih firm in koncernov oz. preko njihovih interesov za znanost in raziskovanje (torej naj bi prišlo do razprodaje univerz na razne kapitalne interese?). V okviru že obstoječih fakultet celovške univerze vidi razvojne možnosti samo za gospodarsko področje, za druge inštitute pa nima nikakršnih predstav.

Tako tudi za slovenistiko ne, čeprav bi prav ta inštitut lahko odigral posebno vlogo med tovrstnimi inštituti v Avstriji: lahko bi prispeval k raziskovanju koroško-slovenske literature, jezikoslovja itd. Toda očitno tudi Tuppy ni pripravljen, da bi o tem vsaj enkrat na glas razmišljal...

V Celovcu odprli posvetovalnico o AIDSu

V trenutku, ko še ni zanesljivega zdravila proti aidsu je od človekovega zadržanja odvisno ali bo mogoče ustaviti razširjanje obrambne slabosti telesa. Posebne posvetovalnice brezplačno in anonimno pomagajo vsakemu, ki želi informacije, nasvete, oskrbo ali preiskavo. Celovška posvetovalnica je v Sponheimerstr. 5 (tel.: 04222-55 1 28), odprta je od ponedeljka do petka med 15.00 in 19.00.

6,86% za ljudsko zahtevo

27.136 Koroščev je podpisalo ljudsko zahtevo proti žlorabljanju partijskih knjižic, ki jo je sprožila koroška ljudska stranka. Udeležilo se je torej 6,86% volilnih upravičencev, kar je le rahlo več kot je članov ljudske stranke na Koroškem. Deželna vlada bo na svoji seji 2. julija prisiljena obravnavati vprašanje objektivnejše izbire ljudi za javne posle, nato gre zahteva v pristojni odbor in v plenum deželnega zbora.

Za predsednika ÖVP Haralda Scheucherja je izid zahteve „odličen". Socialisti pa ugotavljajo, da je ÖVP dosegla do sedaj najnižji delež od vseh glasovanj, in se sprašuje, če številni glasovi prav v občinah z övp-jevskimi župani niso protest ravno proti njihovi politiki.

Švicarski zgodovinar R. Kurz predsednik Waldheim-komisije!

73 letni švicarski vojaški zgodovinar Hans Rudolf Kurz bo vodil takozvano „mednarodno Waldheim-komisijo", ki naj bi osvetlila sporno vlogo avstrijskega predsednika v vojnih letih 1943 in 1944 v Jugoslaviji oz. na Balkanu. V komisiji bodo sodelovali še zgodovinarji iz ZDA, Anglije, Grčije, Jugoslavije ali Belgije in Izraela. Svetovni živovski kongres je medtem že objavil svoje stališče, da rezultati te komisije ne bodo vplivali na Watchlist-odločitev Združenih držav. Stroške bo prevzela avstrijska vlada, sklepno poročilo pa pričakujejo še letos jeseni.

Papeževa dvomljiva usluga

Tema Waldheim postaja sicer dolgočasna, vendar se ji je v preteklem tednu le še pridružil tudi humor in sicer: preden bo potoval na uradni obisk v Jordanijo – tako je bilo že dolgo časa slišati iz predsedniške pisarne – bo obiskal zahodnoevropsko državo; javnost je ugibala katero, Mock je kot zunanji minister krvavi pot potil in kot predsednik konzervativne internacionale rotil svoje prijatelje, da naj mu vsaj enkrat narede uslugo in povabijo Waldheima.

O tem niso hoteli nič slišati ne Kohl ne Thatcherjeva ne francoski Chirac, tudi iz Švice – države, ki jo praviloma avstrijski predsednik prvo obišče – je vabilo izostalo; izolacija Waldheima je bila mednarodna.

Zdaj pa so se oddahnili: našla se je zahodnoevropska država, v kateri je Waldheim dobrodošel; majhna sicer, pa le država: Vatikan. Sam sveti oči bo sprejel Waldheima, ta pa bo iz hvaležnosti poljubil tla Petrovega trga; z vsemi častmi bo sprejet, je slišati iz predsedniške pisarne: švicarska garda, katere običajni posel je statirati pred fotografi turistov, bo streljala v pozdrav; nato pa bo sledil delovni program, v katerem bosta Waldheim in sveti oče analizirala dogodke na svetu in prišla do zaključka, da so Židje že pred 2000 leti križali Gospoda in so sploh vir vsega hudega. In papež bo rekel: „Tvoji grehi so odpuščeni" in Waldheim bo s tem prebil mednarodno izolcijo. O, felix Austria.

Je pa še nekaj držav v Zahodni Evropi, ki se priporočajo za obisk in ki so pomembne v mednarodni politiki: Liechtenstein, Andorra, Monaco, San Marino...

Geografije se je treba učiti, potem se najdejo države, v katerih je naš predsednik dobrodošel.

fra-ter

„Slovenci v Celovcu“

Gstettner in Merkač odgovorila županu in drugim „kritikom“

„Če interdisciplinarno in kooperativno na nekem regionalnem primeru raziskujemo večinsko-manjšinsko problematiko na Koroškem, če izdelamo od trenutne politike neodvisne vzorce reševanja le-te, ki so usmerjene v bodočnost, v raziskave vključujemo tudi kvalificirane zastopnike narodne skupnosti, potem naše delo ustreza tako zakonskim določilom kakor tudi naši socialnoznanstveni raziskovalni etiki.“ Tako je dr. Peter Gstettner povedal ministru Tuppyju, ko je bil z njim na razgovoru skupaj z nekaterimi profesorji celovške univerze. Gstettner je pri tem zavzel stališče do napadov na študijo „Slovenci v Celovcu“, ki je nastala v sodelovanju Slovenskega znanstvenega inštituta in Inštituta za nadaljnjo izobraževanje na celovški univerzi, katere predstojnik je. Prof. dr. Gstettner pa je sestavil tudi obširnejši stvarni prikaz k študiji, ki ga je posredoval ministru ter drugim uradnim ustanovam.

Tudi avtor študije dr. Franc Merkač je zavzel stališe do napadov na raziskavo, predvsem pa do izjave celovškega župana, da študija ni znanstvena. Merkač je ugotovil, da je Guggenberger v uradnem občinskem listu 10. junija priznal, da študije sploh še ni prebral, že 4. junija pa je v „Kleine Zeitung“ izjavil, da raziskava nima znanstvene podlage. Merkač ugotavlja, da je Guggenberger torej očitno podlegel hujskačem, ki za vsako ceno skušajo študijo diskreditirati. Hkrati pa Merkač poziva župana, naj študijo prebere, potem pa naj argumentira, v čem vidi neznanstvenost raziskave. Merkač je tudi pripravljen Guggenbergerju ali pa kar celemu občinskemu odboru predstaviti in tolmačiti raziskavo „Slovenci v Celovcu“.

Pričakovati je seveda, da Guggenberger tudi te možnosti ne bo izkoristil, saj je imel kot tudi drugi zastopniki mesta že priložnost, da bi se o študiji informiral ob predstavitvi. Očitno se tudi v celovškem rotovžu raje poslužujejo ustaljenega koroškega vzorca: vsakršno znanstveno mnenje o manjšinskem vprašanju, ki ne soglaša z mnenjem troedinih protimanjšinskih politikov, zavračajo.

Koroški politiki skušajo prekašati drug drugega v zahtevah po disciplinskih postopkih proti znanstvenikom ter skušajo preprečiti znanstvene raziskave o dejanskih življenjskih pogojih manjšine. V Avstriji sta znanost in raziskovanje po ustavi še svobodna. Upati je le, da bo postala konsekventna uporaba te pravice tudi na Koroškem kmalu samoumevna.

Le potem bo mogoča res stvarna razprava, le potem ne bo znanost (in z njo vred tudi manjšina) žrtev žolčnih izbruhov slepega sovraštva.

-ma

Pred 100 leti odkrili ilirske grobove

Minuli teden je bila Vrba in njena okolica prizorišče srečanja arheologov in zgodovinarjev iz Italije, Jugoslavije, Nemčije in Avstrije, ki se je odvijalo pod geslom „100 let izkopanin grobov iz hallstattske dobe na Bregu“. Organizator te prireditve je bilo „Zgodovinsko društvo Vrba-Škofiče-Rožek“. Predavanja so bila v slavnostni dvorani tržne občine Vrba.

Povod za to srečanje je bila 100-letnica odkritja ilirskih grobov na Bregu pri Rožeku. Takrat so namreč odkrili preko 600 gomil s premerom od 5 do 6 metrov in z višino do 6 metrov. Poleg strokovnjakov so se tega „odkrivanja“ na žalost udeleževali tudi nepoklicani ljudje, tako da je mnogo dragocenih eksponatov izginilo, kar pomeni seveda veliko škodo. Nastanek omenjenih gomil sega nazaj v 8. in 5. stoletje pred našim štetjem. Med dragocenimi najdbami (ljudi so namreč sežigali) so svinčene figure (ljudje, jezdeci, živali), lepe bronaste posode in okraski, keramike, stlačene žare, sekire in drugo.

Na letošnjem seminarju je dv. sv. dr. Elisabeth Reichmann, voditeljica koroške podružnice Zveznega spomeniškega urada, med drugim poudarila pomembnost privatnih društev, ki si prizadevajo razširiti svoje znanje o domačih krajih. Dr. Manfred Fuchs, znanstveni vodja izkopavanja na Jerberku in na Bregu, pa je apeliral na prebivalstvo, naj se poslužuje zakonitih določil „Hobi-arheologov“. Privatno „odkrivanje“ pa je, z majhnimi izjemami, protizakonito, ker v mnogih primerih ogroža pomembno znanstveno delo.

Na seminarju so med drugim dali velik poudarek najnovejšim izkopaninam na Jerberku pri Škofičah, kjer so med drugim odkrili rimsko utrdbo s pokopališčem in cisterno, ki ima še prav posebno arheološko vrednost.

Srečanje zgodovinarjev in arheologov v Vrbi je vsekakor mnogo doprineslo, da postaja Vrba s svojo okolico tudi mednarodno pomembno arheološko najdišče, ki predstavlja izredno pomemben tip jugovzhodno-alpske hallstattske kulture. Naj še omenim, da so bile v okviru te zgodovinske prireditve tudi ekskurzije na Jerberk in Breg ter glasbeno-instrumentalni koncert.

L. U.

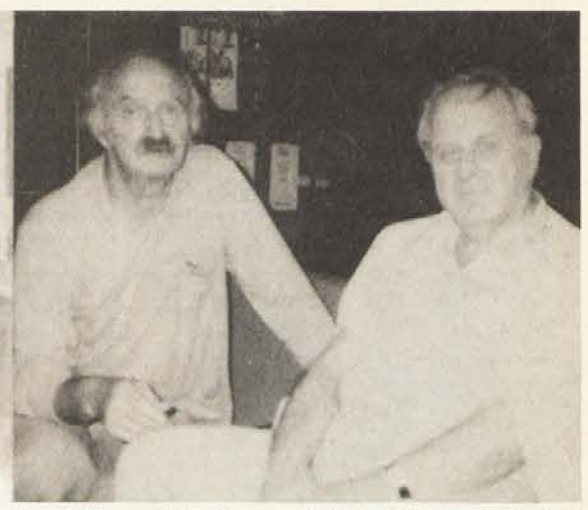

Pisatelj Janko Messner in dramaturg Bruno Hartman sta priredila Špicarjevo Miklovo Zalo. S tem se je dramatičen zaplet letošnje uprizoritve že začel. Predstava torej že teče. K temu priliva olja še režiser Peter Militarov, ki jo je oklestil nepotrebnega (?) balasta in ga nadomestil z gledališkimi izraznimi sredstvi.

Čigava je Miklova Zala?

Bolj se bliža 25. julij – dan premiere Miklove Zale 87, bolj se potrjuje pravilnost pomislekov o njej, o tej naši prelestni Miklovi Zali. Pomisleki pa gredo tudi proti Sketovi in Špicarjevi. Zasidranost le-te je v podzavesti naših ljudi skoraj neverjetna. Pri nekaterih pa ne samo v podzavesti. Zavestno jo negujejo v stari podobi, si jo lastijo, jo branijo, kot svojo last, kot del svojega notranjega intimnega sveta.

V podzavesti naših ljudi je Miklova Zala simbolično obarvana. Kot taka pa predstavlja simbol usode, ki nam je naložena sama po sebi, ki je ni moč spreminjati, ki jo je „bog dal“. Kot taka je Mikova Zala za naš narodnosti razvoj prej zavirajoč kot vspodbuden element. Premalo je, če ob uprizoritvi dramskega dela nostalgično uživamo ob slovenskem jeziku, sicer zelo pomembnem elementu gledališkega poustvarjanja, ob lepi sceni in zanimivem dogajanju, zapuščamo pa jo v dorečenem izročilu, izpovedi. Gledališka uprizoritev naj bo vspodbuda razmišljanju, diskusijam o aktualnem družbenem trenutku, v našem primeru o medčloveških odnosih v tej družbi, v tej politični klimi. Naj ne bo dorečena, zapečatena izpoved, temveč provokacija, ki naj pusti sledi v spreminjanju podzavesti.

Posebno je pomembno, da jo kot tako prikažemo naši mlajši generaciji. Ob tem se ni bati, da bi jo „iznakazili“, jo „onečastili“. V naši praksi so se najbolj obnesle uprizoritve, ki so imele polemične posledice. Le ob teh primerih prihaja do razčiščevalnih ponovitev, vendar ne več na odru, temveč v domačem okolju, v družbi, v društvih.

Da naši ljudje niso pripravljeni in sposobni sprejemati novih vsebin in oblik gledališkega dogajanja je stvar preteklosti.

Potrebno je torej pogumno zarezati v preoblikovanje te naše mitološke, solzave naostalgije, ji dati novo, aktualno izpoved in jo podkrepiti z modernimi gledališkimi sredstvi.

To sta, čeprav ne zelo samozavestno, storila prirejevalca Špicerjeve Zale Janko Messner in Bruno Hartman. Že samo ime in včasih neutemeljeni „sloves“ prvega je bil kot kamen v tolmun. Voda v njem (bolje rečeno v Šentjakobu) je vzvalovila v hitrih koncentričnih krogih, ki so v svojem povratnem učinku hoteli novost zbrisati, uničiti. Namen, ki smo ga hoteli doseči po predstavi, se je začel uresničevati že vsaj tri mesece pred njo. Miklova Zala 87 je v konfrontaciji med spreminjevalci in branilci stare dobila že dramatične elemente, ki bi bili podlaga dobremu scenariju za tretjo, četrto ali peto verzijo – za Miklovo Zalo 88. Manjka še epilog, ki pa se bo gotovo izoblikoval po premieri.

V čem so bili pomisleki?

Čigava je Miklova Zala? Kapelčani bi tudi lahko rekli, da je njihova, tako bi lahko rekli tudi Teharčani ali Prekmurci, ki jo pravkar igrajo. Miklova Zala je del vseslovenske kulturne zakladnice, je last nas vseh, zato si je nima nihče pravice lastiti!

Zakaj priredba?

Kaj bi rekel Beaumarchais, ko mu je Linhart priredil Figara v Veseli dan ali Matiček se ženi, v zadnjem času pa je to storil še avstrijski pisatelj Peter Turrini. Kako bi se lahko jezil Bratko Kreft, ko mu je Matjaž Kmecl postavil Celjske grofe na glavo. Ne samo, da je Miklova Zala potrebna izpovedne presnove (o tem pa drugič), umetniki imajo pravico postavljati nove priredbe, tega jim v kulturnem svetu nihče ne more prepovedovati, tudi Zalin mit in njeni zagovorniki ne!

jor.

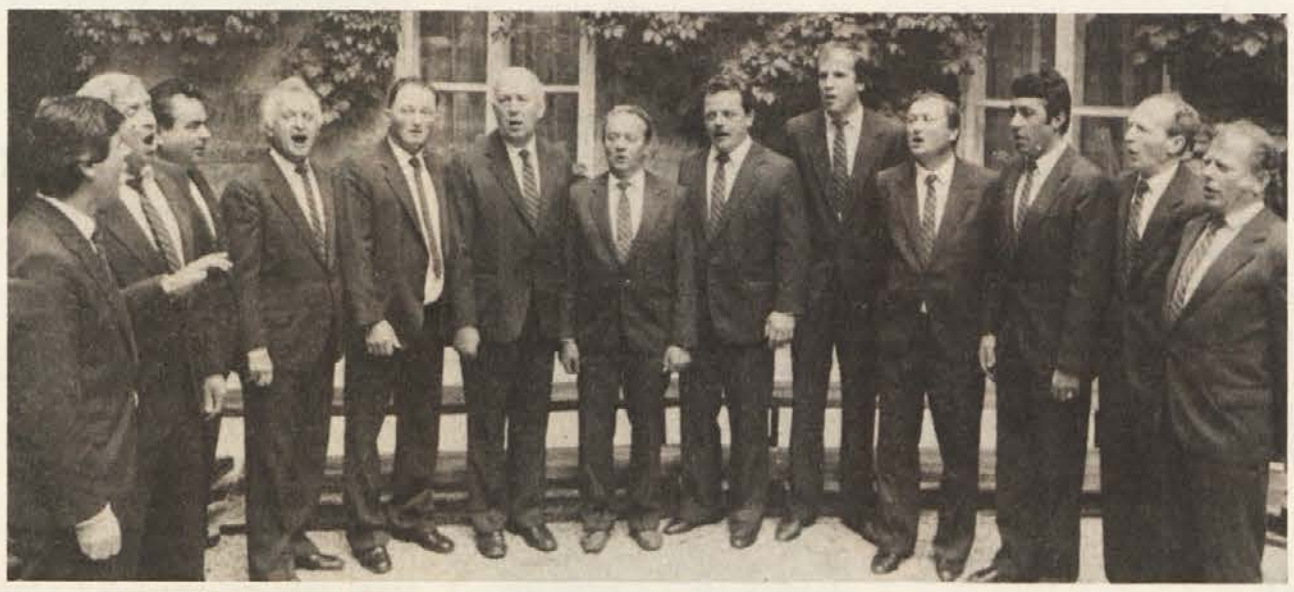

Ansambel „Korenika“ iz Šmihela (zgoraj) pozdravlja obiskovalce, MopZ „Vinko Poljanec“ iz Škocijana je navdušil publiko (zgoraj desno).

Podjuna je zapela

V nedeljo popoldan je Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku skupaj s „Slovensko prosvetno zvezo“ v Celovcu priredilo na pliberškem gradu koncert „Podjuna poje“. Čeprav je bilo vreme hudomušno, se je že pred pliberško zadrugo zbralo lepo število ljudi, ki so spremljali nastopajoče zbore skozi mesto na grad. Na Glavnem trgu jim je v pozdrav zaigrala „Godna na pihala“ iz Šmihela. Na gradu pa jih je sprejel ansambel „Korenika“ iz Šmihela s svojimi poskočnimi zvoki.

Dr. Ariprand Thurn-Valsassina je izrekel v imenu posestnikov dobrodošlico vsem sodelujočim in poslušalcem. V svojem govoru se je zavzel za enakopravnost in sožitje obeh narodov na Koroškem ter za vsestransko upoštevanje slovenske samobitnosti. Predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser je poudaril, da je za enakopravno sožitje potrebno obojestransko duhovno odpiranje. Le skupnost je za nas na Koroškem perspektivna – skupna šola, skupne športne prireditve, skupne kulturne manifestacije.

Pozdravnim govorom je sledil koncert podjunskih zborov. Repertoar je segal od zahtevnih umetnih, melodioznih narodnih pesmi do priljubljenih popevk. Med nastopi pa sta Krista Messner in Franci Kuežnik v obeh jezikih brala pesmi naših domačih pesnikov, ki jih je izbrala Anita Hudl. Za obiskovalce je bila to posrečena kombinacija naše pesmi in besedne ustvarjalnosti.

Prireditev je izzvenela s pesmijo „O Podjuna, kako si lepa“, ki so jo mogočno zapeli združeni pevski zbori pod vodstvom pevovodje Toneta Ivartnika. Predsednik SPD „Edinost“ Joško Hudl se je dr. Thurnu in vsem sodelujočim prav prisrčno zahvalil in se priporočal še za naprej.

Sodelovali so sledeči zbori oziroma skupine: Ansambel „Korenika“ iz Šmihela, pevsko instrumentalna skupina KPD „Drava“ iz Žvabeka, Suški oktet, MePZ „Lipa“ iz Bazovice pri Trstu, MoPZ SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana, MePZ „Podjuna“ in MoPZ „Foltej Hartman“ iz Pliberka ter „Godba na pihala“ iz Šmihela.

Vida Obid

„Samo Slovenec?“

Če Madžar potrebuje posle madžarske turistične agencije, se samoumevno pogovarja v svoji materinščini. Temu sem bil vsaj priča, ko sem pred nekaj tedni rezerviral binkoštni dopust v Budimpešti v agenciji „IBUSZ“ in sem okoli sebe slišal več madžarščine kot nemščine. Samomevno, bi človek dejal.

Tako pa ni v turistični agenciji „Yugotours“, skriti v prvem mednadstropju neke ulice v Prvem dunajskem okraju. Na mojo v slovenščini izrečeno prošnjo za rezervacijo dvoposteljne sobe s kopalnico ali prho v Mariboru, mi je tamkajšnja uslužbenka odvrnila, naj govorim ali nemško ali srbohrvaško, sicer me ne razume.

Da tudi moji nemško izrečeni prošnji za rezervacijo „Doppelzimmer mit Bad oder Dusche“ ni mogla ustreči, ker je dunajski „Yugotours“ menda pristojen samo za območja ob obali, je že drugorazrednega pomena. Na moj ugovor, da Jugoslavija ni samo obale in da pričakujem od jugoslovanske turistične agencije tudi uslugo kot n. pr. rezervacijo sobe v nekem jugoslovanskem mestu, za kar kajpada plačam (jasno vse v nemškem jeziku), pa sem dobil odgovor, da zagotovo ne bo težav pri iskanju sobe, saj Maribor ni kak turistični center.

Toliko sicer sam vem, vendar bi kljub temu rad vedel, kje mi je prenočišče rezervirano, zlasti ker bi prispel v Maribor šele v poznih večernih urah in mi ob tem času manjkata razpoloženje in veselje za iskanje praznih hotelskih sob.

Da bi vsaj zavrtela telefon in mi tako zajamčila rezervacijo, tej uslužbenki nisem mogel dopovedati; „Yougotours“ izdaja samo pismena naročila, na te pa je treba čakati najmanj štiri dni; teleksa očitno v dunajski filiali ne poznajo.

V Maribor bom potoval kljub temu. „Yogotoursa“ – tako sem bil poučen – ob tem ne bom potreboval.

Štihov Joz

Mednarodni manjšinski simpozij na Dunaju

O postopanju avstrijske politike z inozemci in etničnimi manjšinami

Uspešna in množična demonstracija 31. januarja 1987 na Dunaju je dokazala, da je solidarnostno gibanje s koroškimi Slovenci in z manjšinami v Avstriji nasploh slej ko prej živo in da lahko po potrebi mobilizira desettisoče za upravičene demokratične in narodnostne zahteve manjšin. Kljub temu je opazno pojemanje manifestativnih solidarnostnih akcij, kakršnih smo bili priča v srednjih in poznejših sedemdesetih letih.

To je samo logičen rezultat razvijajoče se depolitizacije in resignacije ter frustracije avstrijskega prebivalstva in zlasti tudi mladine, ki ob dejstvu velike koalicije začuti svojo politično nemoč. Zato ob raznih volitvah beži v tabor Haiderjeve desničarske demagogije ali pa (rahlo) v levičarske zeleno-alternativne bratovščine, sicer pa se zdržuje samostojnega političnega nastopanja.

To velja domala za vse družbene konflikte, ki so se pojavili v zadnjem desetletju. Ti niso toliko povzročili sporov med posameznimi strankami, marveč so v prvi vrsti poglobili prepad med državno oblastjo na eni strani in stremljenji prebivalstva oz. demokratičnih sil izven strank na drugi strani. Naj naštejemo samo tri take konflikte zadnjega desetletja, ki jih ni bilo mogoče več rešiti v okviru „socialnega partnerstva", ker pač niso bili več strankarsko vezani, in ki še danes zaposlujejo trenutno koalicijsko vlado in sicer: manjšinsko problematiko z viškom bojkota ugotavljanja manjšine; energetsko politiko s plebiscitom o atomski elektrarni v Zwentendorfu; vojaško politiko v zvezi z nakupom lovcev-prestreznikov, katere višek se šele bliža.

Naštetim konfliktom je bilo skupno, da so dosegli množičen značaj brez zaledja neke stranke ali znatnega dela tiska, da so torej nastali „od spodaj".

Trenutno takih množičnih in učinkovitih političnih akcij ni pričakovati. Vendar vse kaže, da se politično izražanje začenja kakovostno poglabljati; na mesto „akcionaštva" stopa trezna, vendar angažirana analiza – kar ni nobeno nasprotje – konfliktnih potencialov v Avstriji.

Tako je trezni, pa kljub temu jasno opredeljeni politični analizi položaja in problemov etničnih manjšin v Avstriji, posvečen tudi večdnevni simpozij, ki ga prireja Avstrijsko društvo za politično znanost na Dunaju (Österreichische Gesellschaft für Politikwissenschaft) pod naslovom „Manjšinska politika – O postopanju z inozemci in etničnimi manjšinami", ki začne danes in traja do nedelje.

V skupno sedmih delovnih krožkih, ki so predvidni za ta simpozij, bo tekel govor tako o problemih v Avstriji začasno zaposlenih inozemskih delavcev pa tja do avtohtonih etničnih manjšin – Slovencev, Hrvatov, Madžarov, Sintov in Romov (na češko manjšino na Dunaju so prireditelji očitno žal pozabili).

Že sam sestav referentov in referatov kaže, da so se prireditelji potrudili nakazati skupno in neločljivo problematiko danes žal ponovne in posebno zaskrbljujoče ksenofobije (=sovraštva do vsega tujega), antisemitizma in vsakodnevne kot tudi zgodovinske tradirane diskriminacije etničnih manjšin.

V zaključni podijski diskusiji na temo „Manjšine – manjvredni meščani?" bodo zavzeli stališče Ruth Beckermann (filmska ustvarjalka židovskega porekla), bivši predsednik Koroškega deželnega zbora Josef Guttenbrunner, bivši minister Erwin Lanc, Alexander Langer (altenativna lista za Južno Tirolsko) ter koroška Slovenca Janko Messner in poslanec Karel Smolle. Sestava diskutantov sicer jamči na eni strani za manjšinam naklonjeno atmosfero, hkrati pa dokazuje, da merodajne politične stranke v Avstriji niso bile pripravljene poslati za okroglo mizo govornikov, ki bi po svoji funkciji lahko dajali za svoje stranke obvezna ali vsaj obvezujoča stališča do problemom manjšin v Avstriji.

To dejstvo jasno potrjuje vabilo za simpozij „Manjšinska politika"; v njem med drugim piše: „Avstrijska država igra glede manjšinske politike dvojno vlogo. Napram nemškogovorečim južnim Tirolcem brani kot zaščitna sila njihov položaj v okviru okamnelega sistema etničnega proporca, drugih meril pa se poslužuje v lastni državi do v državni pogodbi zajamčenih pravic etničnih in jezikovnih manjšin."

Nakazati in izpovedati to dvoličnost bo ena najplemenitejših nalog tega mednarodnega simpozija v Karl-Renner-Institutu med 26. in 28 junijem tega leta.

F. Z.

Kolektivni izlet ZSO in vključenih organizacij

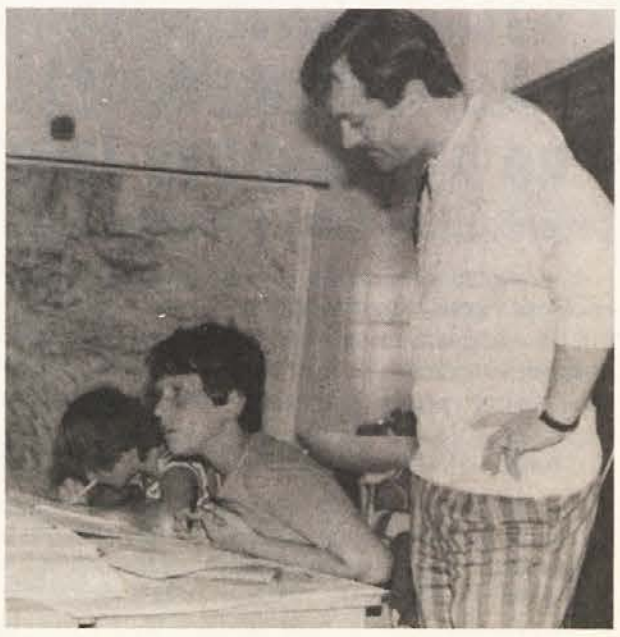

Uslužbenci ZSO, Slovenskega vestnika, Tiskarne Drave in v ZSO včlanjenih organizacij so prejšnji teden za dva dni zapustili Koroško. Odpeljali so se najprej v Mursko Soboto, nato pa še na Madžarsko v Porabje. Udeleženci so torej povezali družabno s koristnim in informativnim, saj so med drugim prisostvovali dvojezičnemu pouku v osnovni šoli Prosenjakovci ob jugoslovansko-madžarski meji, v Monoštru so si ogledali kulturni center treh narodnosti ter druge znamenitosti Porablja,... Spoznavali pa so seveda tudi druge posebnosti Porablja in Prekmurja, npr. madžarsko pečenko, bograč in prekmursko vino. Nekateri pa so prisluhnili tudi koncertu „Novih fosilov", ki so na letošnjem evropskem festivalu popevk za Jugoslavijo osvojili četrto mesto.

„Če ima Waldheim iskrico poštenosti..."

Protestno pismo Zveze koroških partizanov proti takozvani avstrijski demokraciji

Na žalost v sramoto Avstrije mora svetovna javnost opozarjati na tiste nepoboljšljive, ki še vedno sanjajo o dogmi tistočletnega rajha in ki se štirideset let po kapitulaciji nacizma niso spoznali resnice in prave demokracije. Njihovo „demokratično" zadržanje je negovanje in razpihovanje šovinizma in potvarjanje zgodovinskih dejstev.

Zveza koroških partizanov je že vsa povojna leta opozarjala merodajne vladajoče faktorje na napačno in zgrešeno avstrijsko politiko, ki je protežirala aktivne in nepoboljšljive naciste ter diskriminirala antifašistične borce. Takozvani demokratični avstrijski politični kurz se je v zadnjih letih pogreznil tako globoko, da niti Amerika ne more več prenašati avstrijskega političnega početja.

Obujanje nacisičnih spominov seže od hvalisanja, bratenja in odlikovanja starih nacistov, državnega sprejema vojnega zločinca Rederja, imenovanja cest in trgov po znanih nacistih, do raznih političnih kolapsov v vseh dosedanjih vladah, nad katerimi se je svetovna javnost zgražala...

Dnevno smo priča, kako rahlo je pri nekaterih Avstrijcih zakoreninjena prava demokracija. Lovrenc Mack zahteva v „Kleine Zeitung" naj bi zvezni predsednik posthumno odlikoval tiste naciste, ki so jih partizani kaznovali zaradi njihovih zločinov ob koncu vojne. V pliberškem in boroveljskem kraju je vojna trajala do 15. maja in ne samo do uradne nacistične kapitulacije dne 8. maja 1945.

Naravnost nezaslišano je, da so za postavitev ustaškega spomenika v Libučah pri Pliberku tako hitro in brez težav dobili dovoljenje, pa čeprav gre za fašiste in njihove pomagače.

Zaradi realne in dejanske zgodovine bi svetovali faktorjem, ki so odločilni pri raznih medijih (npr. „Club 2") da prikažejo tak pristop k preteklosti, ki omogoča v resnici produktivno in kritično presojanje polpretekle zgodovine.

Z začudenjem ugotavljamo, da pri tej oddaji, dne 26. maja 1987, ko je bila debata o „Widerstand und Pflichterfüllung", ni bilo niti enega antifašističnega borca, ki se je z orožjem v roki boril proti fašizmu.

Tako so zamudili ugodno priliko, pokazati širši javnosti življenje in boj antifašističnih borcev, ki so doprinesli k osvoboditvi in prerojenju nove druge republike Avstrije.

Na podlagi take avstrijske politične realnosti je bilo možno, da je bil za predsednika izvoljen mož, ki ima zelo dvomljivo politično preteklost v vojaškem sodelovanju na Balkanu, ki je moral vedeti za iztrebljanje Židov, antifašistov in civilnega prebivalstva. Bil je aktivni in merodajni član generalštaba v borbi proti partizanom in ne – kako on trdi – „navaden" oficir, ki je samo izpolnjeval svojo dolžnost.

Samoumevno je, da so bili v vrhovnih komandah povsod na svetu najbolj zvesti in predani vojaki, ki so dajali ali sprejemali tudi neprijetna povelja. Eden od omenjenih v tem nacističnem generalštabu je bil tudi dr. Waldheim.

Mi bivši partizani se dobro zavedamo teh „dolžnosti", ki so bile usmerjene v podjamljanje narodov, iztrebljanje in uničenje vseh antifašistov, ter v popolno likvidacijo partizanskih enot, ki so se borile proti nacističnim hordam, ki so menda „opravljale samo svojo dolžnost" po celi Evropi. Zaradi nacističnega barbarstva v deželah Evrope svetovna javnost in pozabila grozodejstev in gorja, ki so ga ti povzročili. Vsa omenjena barbarstva pa so vodili geralštabi. Zaradi tega nosijo kolektivno krivdo vsi tisti, ki so sodelovali pri raznih štabih.

Če ima predsednik Waldheim v sebi iskrico poštenosti in odnosa do Avstrije, bi moral takoj odstopiti. S tem bi popravil svoj madež, republiki Avstriji pa bi napravil veliko politično uslugo in ji omogočil, da si pridobi ugled, ki ga nujno potrebuje.

Papeževa dvomljiva usluga

Tema Waldheim postaja sicer dolgočasna, vendar se ji je v preteklem tednu le še pridružil tudi humor in sicer: preden bo potoval na uradni obisk v Jordanijo – tako je bilo že dolgo časa slišati iz predsedniške pisarne – bo obiskal zahodnoevropsko državo; javnost je ugibala katero, Mock je kot zunanji minister krvavi pot potil in kot predsednik konzervativne internacionale rotil svoje prijatelje, da naj mu vsaj enkrat narede uslugo in povabijo Waldheima.

O tem niso hoteli nič slišati ne Kohl ne Thatcherjeva ne francoski Chirac, tudi iz Švice – države, ki jo praviloma avstrijski predsednik prvo obišče – je vabilo izostalo; izolacija Waldheima je bila mednarodna.

Zdaj pa so se oddahnili: našla se je zahodnoevropska država, v kateri je Waldheim dobrodošel; majhna sicer, pa le država: Vatikan. Sam sveti oči bo sprejel Waldheima, ta pa bo iz hvaležnosti poljubil tla Petrovega trga; z vsemi častmi bo sprejet, je slišati iz predsedniške pisarne: švicarska garda, katere običajni posel je statirati pred fotografi turistov, bo streljala v pozdrav; nato pa bo sledil delovni program, v katerem bosta Waldheim in sveti oče analizirala dogodke na svetu in prišla do zaključka, da so Židje že pred 2000 leti križali Gospoda in so sploh vir vsega hudega. In papež bo rekel: „Tvoji grehi so odpuščeni" in Waldheim bo s tem prebil mednarodno izolcijo. O, felix Austria.

Je pa še nekaj držav v Zahodni Evropi, ki se priporočajo za obisk in ki so pomembne v mednarodni politiki: Liechtenstein, Andorra, Monaco, San Marino...

Geografije se je treba učiti, potem se najdejo države, v katerih je naš predsednik dobrodošel.

fra-ter

Tuppy prišel praznih rok

Avstrijski minister za znanost Tuppy je prejšnji teden obiskal Celovec in izjavil, da potrebnih 300 milijonov šilingov za izgradnjo celovške univerze ni na razpolago. Sploh je dejal, da bi bilo mogoče razvoj univerz financirati le preko močnejšega vključevanja privatnih firm in koncernov oz. preko njihovih interesov za znanost in raziskovanje (torej naj bi prišlo do razprodaje univerz na razne kapitalne interese?). V okviru že obstoječih fakultet celovške univerze vidi razvojne možnosti samo za gospodarsko področje, za druge inštitute pa nima nikakršnih predstav. Tako tudi za slovenistiko ne, čeprav bi prav ta inštitut lahko odigral posebno vlogo med tovrstnimi inštituti v Avstriji: lahko bi prispeval k raziskovanju koroško-slovenske literature, jezikoslovja itd. Toda očitno tudi Tuppy ni pripravljen, da bi o tem vsaj enkrat na glas razmišljal...

V Celovcu odprli posvetovalnico o AIDSu

V trenutku, ko še ni zanesljivega zdravila proti aidsu je od človekovega zadržanja odvisno ali bo mogoče ustaviti razširjanje obrambne slabosti telesa. Posebne posvetovalnice brezplačno in anonimno pomagajo vsakemu, ki želi informacije, nasvete, oskrbo ali preiskavo. Celovška posvetovalnica je v Sponheimerstr. 5 (tel.: 04222-55 1 28), odprta je od ponedeljka do petka med 15.00 in 19.00.

6,86% za ljudsko zahtevo

27.136 Koroščev je podpisalo ljudsko zahtevo proti žlorabljanju partijskih knjižic, ki jo je sprožila koroška ljudska stranka. Udeležilo se je torej 6,86% volilnih upravičencev, kar je le rahlo več kot je članov ljudske stranke na Koroškem. Deželna vlada bo na svoji seji 2. julija prisiljena obravnavati vprašanje objektivnejše izbire ljudi za javne posle, nato gre zahteva v pristojni odbor in v plenum deželnega zbora.

Za predsednika ÖVP Haralda Scheucherja je izid zahteve „odličen". Socialisti pa ugotavljajo, da je ÖVP dosegla do sedaj najnižji delež od vseh glasovanj, in se sprašuje, če številni glasovi prav v občinah z övp-jevskimi župani niso protest ravno proti njihovi politiki.

Švicarski zgodovinar R. Kurz predsednik Waldheim-komisije!

73 letni švicarski vojaški zgodovinar Hans Rudolf Kurz bo vodil takozvano „mednarodno Waldheim-komisijo", ki naj bi osvetlila sporno vlogo avstrijskega predsednika v vojnih letih 1943 in 1944 v Jugoslaviji oz. na Balkanu. V komisiji bodo sodelovali še zgodovinarji iz ZDA, Anglije, Grčije, Jugoslavije ali Belgije in Izraela. Svetovni živovski kongres je medtem že objavil svoje stališče, da rezultati te komisije ne bodo vplivali na Watchlist-odločitev Združenih držav. Stroške bo prevzela avstrijska vlada, sklepno poročilo pa pričakujejo še letos jeseni.

„Slovenci v Celovcu“

Gstettner in Merkač odgovorila županu in drugim „kritikom“

„Če interdisciplinarno in kooperativno na nekem regionalnem primeru raziskujemo večinsko-manjšinsko problematiko na Koroškem, če izdelamo od trenutne politike neodvisne vzorce reševanja le-te, ki so usmerjene v bodočnost, v raziskave vključujemo tudi kvalificirane zastopnike narodne skupnosti, potem naše delo ustreza tako zakonskim določilom kakor tudi naši socialnoznanstveni raziskovalni etiki.“ Tako je dr. Peter Gstettner povedal ministru Tuppyju, ko je bil z njim na razgovoru skupaj z nekaterimi profesorji celovške univerze. Gstettner je pri tem zavzel stališče do napadov na študijo „Slovenci v Celovcu“, ki je nastala v sodelovanju Slovenskega znanstvenega inštituta in Inštituta za nadaljnjo izobraževanje na celovški univerzi, katere predstojnik je. Prof. dr. Gstettner pa je sestavil tudi obširnejši stvarni prikaz k študiji, ki ga je posredoval ministru ter drugim uradnim ustanovam.

Tudi avtor študije dr. Franc Merkač je zavzel stališe do napadov na raziskavo, predvsem pa do izjave celovškega župana, da študija ni znanstvena. Merkač je ugotovil, da je Guggenberger v uradnem občinskem listu 10. junija priznal, da študije sploh še ni prebral, že 4. junija pa je v „Kleine Zeitung“ izjavil, da raziskava nima znanstvene podlage. Merkač ugotavlja, da je Guggenberger torej očitno podlegel hujskačem, ki za vsako ceno skušajo študijo diskreditirati. Hkrati pa Merkač poziva župana, naj študijo prebere, potem pa naj argumentira, v čem vidi neznanstvenost raziskave. Merkač je tudi pripravljen Guggenbergerju ali pa kar celemu občinskemu odboru predstaviti in tolmačiti raziskavo „Slovenci v Celovcu“.

Pričakovati je seveda, da Guggenberger tudi te možnosti ne bo izkoristil, saj je imel kot tudi drugi zastopniki mesta že priložnost, da bi se o študiji informiral ob predstavitvi. Očitno se tudi v celovškem rotovžu raje poslužujejo ustaljenega koroškega vzorca: vsakršno znanstveno mnenje o manjšinskem vprašanju, ki ne soglaša z mnenjem troedinih protimanjšinskih politikov, zavračajo.

Koroški politiki skušajo prekašati drug drugega v zahtevah po disciplinskih postopkih proti znanstvenikom ter skušajo preprečiti znanstvene raziskave o dejanskih življenjskih pogojih manjšine. V Avstriji sta znanost in raziskovanje po ustavi še svobodna. Upati je le, da bo postala konsekventna uporaba te pravice tudi na Koroškem kmalu samoumevna.

Le potem bo mogoča res stvarna razprava, le potem ne bo znanost (in z njo vred tudi manjšina) žrtev žolčnih izbruhov slepega sovraštva.

-ma

Pred 100 leti odkrili ilirske grobove

Minuli teden je bila Vrba in njena okolica prizorišče srečanja arheologov in zgodovinarjev iz Italije, Jugoslavije, Nemčije in Avstrije, ki se je odvijalo pod geslom „100 let izkopanin grobov iz hallstattske dobe na Bregu“. Organizator te prireditve je bilo „Zgodovinsko društvo Vrba-Škofiče-Rožek“. Predavanja so bila v slavnostni dvorani tržne občine Vrba.

Povod za to srečanje je bila 100-letnica odkritja ilirskih grobov na Bregu pri Rožeku. Takrat so namreč odkrili preko 600 gomil s premerom od 5 do 6 metrov in z višino do 6 metrov. Poleg strokovnjakov so se tega „odkrivanja“ na žalost udeleževali tudi nepoklicani ljudje, tako da je mnogo dragocenih eksponatov izginilo, kar pomeni seveda veliko škodo. Nastanek omenjenih gomil sega nazaj v 8. in 5. stoletje pred našim štetjem. Med dragocenimi najdbami (ljudi so namreč sežigali) so svinčene figure (ljudje, jezdeci, živali), lepe bronaste posode in okraski, keramike, stlačene žare, sekire in drugo.

Na letošnjem seminarju je dv. sv. dr. Elisabeth Reichmann, voditeljica koroške podružnice Zveznega spomeniškega urada, med drugim poudarila pomembnost privatnih društev, ki si prizadevajo razširiti svoje znanje o domačih krajih. Dr. Manfred Fuchs, znanstveni vodja izkopavanja na Jerberku in na Bregu, pa je apeliral na prebivalstvo, naj se poslužuje zakonitih določil „Hobi-arheologov“. Privatno „odkrivanje“ pa je, z majhnimi izjemami, protizakonito, ker v mnogih primerih ogroža pomembno znanstveno delo.

Na seminarju so med drugim dali velik poudarek najnovejšim izkopaninam na Jerberku pri Škofičah, kjer so med drugim odkrili rimsko utrdbo s pokopališčem in cisterno, ki ima še prav posebno arheološko vrednost.

Srečanje zgodovinarjev in arheologov v Vrbi je vsekakor mnogo doprineslo, da postaja Vrba s svojo okolico tudi mednarodno pomembno arheološko najdišče, ki predstavlja izredno pomemben tip jugovzhodno-alpske hallstattske kulture. Naj še omenim, da so bile v okviru te zgodovinske prireditve tudi ekskurzije na Jerberk in Breg ter glasbeno-instrumentalni koncert.

L. U.

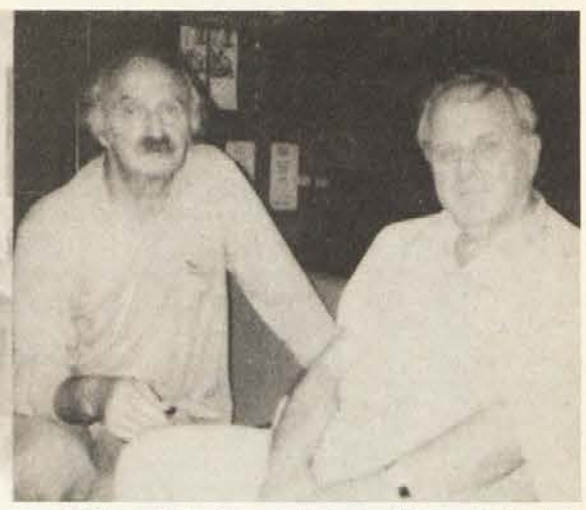

Pisatelj Janko Messner in dramaturg Bruno Hartman sta priredila Špicarjevo Miklovo Zalo. S tem se je dramatičen zaplet letošnje uprizoritve že začel. Predstava torej že teče. K temu priliva olja še režiser Peter Militarov, ki jo je oklestil nepotrebnega (?) balasta in ga nadomestil z gledališkimi izraznimi sredstvi.

Čigava je Miklova Zala?

Bolj se bliža 25. julij – dan premiere Miklove Zale 87, bolj se potrjuje pravilnost pomislekov o njej, o tej naši prelestni Miklovi Zali. Pomisleki pa gredo tudi proti Sketovi in Špicarjevi. Zasidranost le-te je v podzavesti naših ljudi skoraj neverjetna. Pri nekaterih pa ne samo v podzavesti. Zavestno jo negujejo v stari podobi, si jo lastijo, jo branijo, kot svojo last, kot del svojega notranjega intimnega sveta.

V podzavesti naših ljudi je Miklova Zala simbolično obarvana. Kot taka pa predstavlja simbol usode, ki nam je naložena sama po sebi, ki je ni moč spreminjati, ki jo je „bog dal“. Kot taka je Mikova Zala za naš narodnosti razvoj prej zavirajoč kot vspodbuden element. Premalo je, če ob uprizoritvi dramskega dela nostalgično uživamo ob slovenskem jeziku, sicer zelo pomembnem elementu gledališkega poustvarjanja, ob lepi sceni in zanimivem dogajanju, zapuščamo pa jo v dorečenem izročilu, izpovedi. Gledališka uprizoritev naj bo vspodbuda razmišljanju, diskusijam o aktualnem družbenem trenutku, v našem primeru o medčloveških odnosih v tej družbi, v tej politični klimi. Naj ne bo dorečena, zapečatena izpoved, temveč provokacija, ki naj pusti sledi v spreminjanju podzavesti.

Posebno je pomembno, da jo kot tako prikažemo naši mlajši generaciji. Ob tem se ni bati, da bi jo „iznakazili“, jo „onečastili“. V naši praksi so se najbolj obnesle uprizoritve, ki so imele polemične posledice. Le ob teh primerih prihaja do razčiščevalnih ponovitev, vendar ne več na odru, temveč v domačem okolju, v družbi, v društvih.

Da naši ljudje niso pripravljeni in sposobni sprejemati novih vsebin in oblik gledališkega dogajanja je stvar preteklosti.

Potrebno je torej pogumno zarezati v preoblikovanje te naše mitološke, solzave naostalgije, ji dati novo, aktualno izpoved in jo podkrepiti z modernimi gledališkimi sredstvi.

To sta, čeprav ne zelo samozavestno, storila prirejevalca Špicerjeve Zale Janko Messner in Bruno Hartman. Že samo ime in včasih neutemeljeni „sloves“ prvega je bil kot kamen v tolmun. Voda v njem (bolje rečeno v Šentjakobu) je vzvalovila v hitrih koncentričnih krogih, ki so v svojem povratnem učinku hoteli novost zbrisati, uničiti. Namen, ki smo ga hoteli doseči po predstavi, se je začel uresničevati že vsaj tri mesece pred njo. Miklova Zala 87 je v konfrontaciji med spreminjevalci in branilci stare dobila že dramatične elemente, ki bi bili podlaga dobremu scenariju za tretjo, četrto ali peto verzijo – za Miklovo Zalo 88. Manjka še epilog, ki pa se bo gotovo izoblikoval po premieri.

V čem so bili pomisleki?

Čigava je Miklova Zala? Kapelčani bi tudi lahko rekli, da je njihova, tako bi lahko rekli tudi Teharčani ali Prekmurci, ki jo pravkar igrajo. Miklova Zala je del vseslovenske kulturne zakladnice, je last nas vseh, zato si je nima nihče pravice lastiti!

Zakaj priredba?

Kaj bi rekel Beaumarchais, ko mu je Linhart priredil Figara v Veseli dan ali Matiček se ženi, v zadnjem času pa je to storil še avstrijski pisatelj Peter Turrini. Kako bi se lahko jezil Bratko Kreft, ko mu je Matjaž Kmecl postavil Celjske grofe na glavo. Ne samo, da je Miklova Zala potrebna izpovedne presnove (o tem pa drugič), umetniki imajo pravico postavljati nove priredbe, tega jim v kulturnem svetu nihče ne more prepovedovati, tudi Zalin mit in njeni zagovorniki ne!

jor.

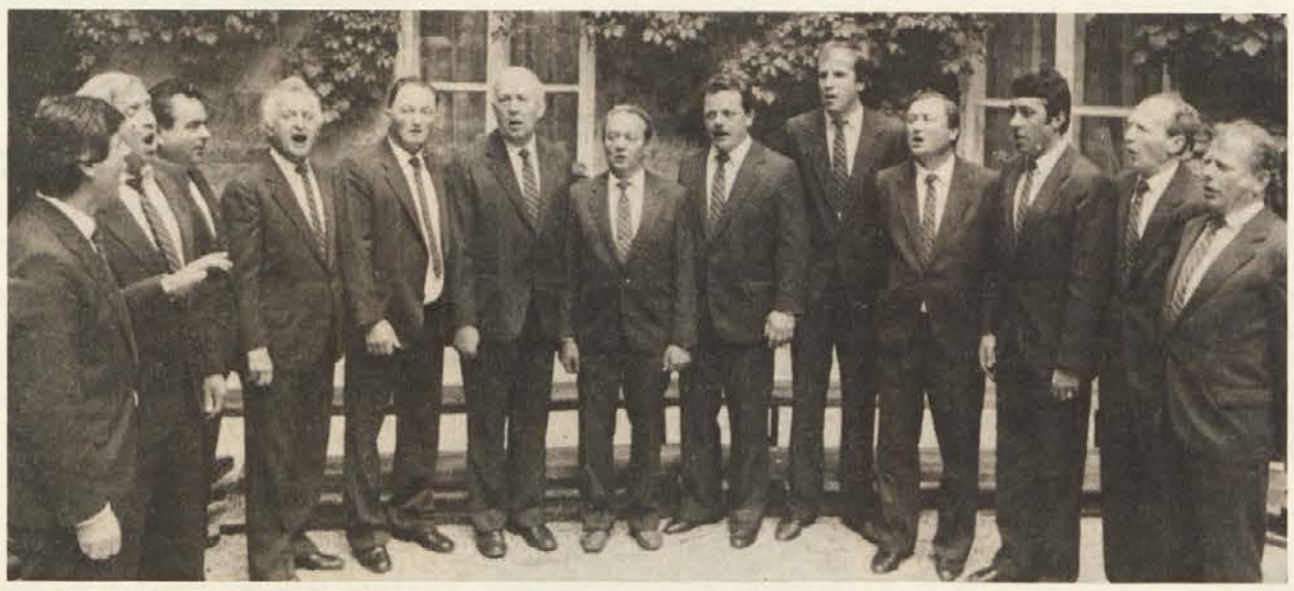

Ansambel „Korenika“ iz Šmihela (zgoraj) pozdravlja obiskovalce, MopZ „Vinko Poljanec“ iz Škocijana je navdušil publiko (zgoraj desno).

Podjuna je zapela

V nedeljo popoldan je Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku skupaj s „Slovensko prosvetno zvezo“ v Celovcu priredilo na pliberškem gradu koncert „Podjuna poje“. Čeprav je bilo vreme hudomušno, se je že pred pliberško zadrugo zbralo lepo število ljudi, ki so spremljali nastopajoče zbore skozi mesto na grad. Na Glavnem trgu jim je v pozdrav zaigrala „Godna na pihala“ iz Šmihela. Na gradu pa jih je sprejel ansambel „Korenika“ iz Šmihela s svojimi poskočnimi zvoki.

Dr. Ariprand Thurn-Valsassina je izrekel v imenu posestnikov dobrodošlico vsem sodelujočim in poslušalcem. V svojem govoru se je zavzel za enakopravnost in sožitje obeh narodov na Koroškem ter za vsestransko upoštevanje slovenske samobitnosti. Predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser je poudaril, da je za enakopravno sožitje potrebno obojestransko duhovno odpiranje. Le skupnost je za nas na Koroškem perspektivna – skupna šola, skupne športne prireditve, skupne kulturne manifestacije.

Pozdravnim govorom je sledil koncert podjunskih zborov. Repertoar je segal od zahtevnih umetnih, melodioznih narodnih pesmi do priljubljenih popevk. Med nastopi pa sta Krista Messner in Franci Kuežnik v obeh jezikih brala pesmi naših domačih pesnikov, ki jih je izbrala Anita Hudl. Za obiskovalce je bila to posrečena kombinacija naše pesmi in besedne ustvarjalnosti.

Prireditev je izzvenela s pesmijo „O Podjuna, kako si lepa“, ki so jo mogočno zapeli združeni pevski zbori pod vodstvom pevovodje Toneta Ivartnika. Predsednik SPD „Edinost“ Joško Hudl se je dr. Thurnu in vsem sodelujočim prav prisrčno zahvalil in se priporočal še za naprej.

Sodelovali so sledeči zbori oziroma skupine: Ansambel „Korenika“ iz Šmihela, pevsko instrumentalna skupina KPD „Drava“ iz Žvabeka, Suški oktet, MePZ „Lipa“ iz Bazovice pri Trstu, MoPZ SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana, MePZ „Podjuna“ in MoPZ „Foltej Hartman“ iz Pliberka ter „Godba na pihala“ iz Šmihela.

Vida Obid

„Samo Slovenec?“

Če Madžar potrebuje posle madžarske turistične agencije, se samoumevno pogovarja v svoji materinščini. Temu sem bil vsaj priča, ko sem pred nekaj tedni rezerviral binkoštni dopust v Budimpešti v agenciji „IBUSZ“ in sem okoli sebe slišal več madžarščine kot nemščine. Samomevno, bi človek dejal.

Tako pa ni v turistični agenciji „Yugotours“, skriti v prvem mednadstropju neke ulice v Prvem dunajskem okraju. Na mojo v slovenščini izrečeno prošnjo za rezervacijo dvoposteljne sobe s kopalnico ali prho v Mariboru, mi je tamkajšnja uslužbenka odvrnila, naj govorim ali nemško ali srbohrvaško, sicer me ne razume.

Da tudi moji nemško izrečeni prošnji za rezervacijo „Doppelzimmer mit Bad oder Dusche“ ni mogla ustreči, ker je dunajski „Yugotours“ menda pristojen samo za območja ob obali, je že drugorazrednega pomena. Na moj ugovor, da Jugoslavija ni samo obale in da pričakujem od jugoslovanske turistične agencije tudi uslugo kot n. pr. rezervacijo sobe v nekem jugoslovanskem mestu, za kar kajpada plačam (jasno vse v nemškem jeziku), pa sem dobil odgovor, da zagotovo ne bo težav pri iskanju sobe, saj Maribor ni kak turistični center.

Toliko sicer sam vem, vendar bi kljub temu rad vedel, kje mi je prenočišče rezervirano, zlasti ker bi prispel v Maribor šele v poznih večernih urah in mi ob tem času manjkata razpoloženje in veselje za iskanje praznih hotelskih sob.

Da bi vsaj zavrtela telefon in mi tako zajamčila rezervacijo, tej uslužbenki nisem mogel dopovedati; „Yougotours“ izdaja samo pismena naročila, na te pa je treba čakati najmanj štiri dni; teleksa očitno v dunajski filiali ne poznajo.

V Maribor bom potoval kljub temu. „Yogotoursa“ – tako sem bil poučen – ob tem ne bom potreboval.

Štihov Joz

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek **26. 6.** 20.30	Mladinski dom SŠD, Mikschallee 4, Celovec	**ZAKLJUČNA PRIREDITEV** **Iz sporeda:** Ples, klavirska skladba, recital, **parterna vaja, iz igre „Mali princ“,** „Enodejanka“ Pogovor v maternici koroške Slovenke“, samospev, idr.	Mladinski [illegible]
Petek **26. 6.** Nedelja **28. 6.**	Renner Institut, 1120 Dunaj	**MINDERHEITENPOLITIK – vom Umgang mit Minderheiten** **Predavatelji:** A. Pelinka, T. Zülch, J. Blaschke, D. O.'Riagain, K. Stuhlpfarrer, A. Langer, F. O. Radtke, H. Haas idr.	Österreichische Geselschaft für Politikwissenschaften, Gesellschaft für Politische Aufklärung
Petek **26. 6.** 20.00	Pri Brunnerju v Lobniku	**DISCO** igra ansambel „Do it“	Slovenski športni klub Obir
Sobota **27. 6.** 20.00	pri Brunnerju v Lobniku	**ŠPORTNA NOČ** igra ansámbel „Spomini“	Slovenski športni klub Obir
Sobota **27. 6.** 20.30	dvorišče v samostanu v Dobrli vasi	**SEN KRESNE NOČI** (Ob slabem vremenu bo igra v nedeljo 28. 6. 1987 ob istem času)	Slovensko prosvetno društvo Srce
Sobota **27. 6.** 7.00	Proga: Celovec - Podrožca – Ljubljana in nazaj	**S PARNIM VLAKOM NA LJUBLJANSKO OHCET** Cena: za odrasle 390 šil., za otroke do 10 let 330 šil; za južino je treba doplačati 100 šil.	Avstrijsko jugoslovansko društvo, CARTRANS
Sobota **27. 6.** 20.00	pri Cingelcu na Trati	**PLES OB KRESU** Igra: Trio Drava; Specialitete na žaru!	Slovensko prosvetno društvo Borovlje
Sobota **27. 6.** 14.00	Kulturni dom na Radišah	**KOROŠKA SCENA 87 – Srečanje gledaliških in lutkovnih skupin** Spored: Franci Končan in Peter Militarov ocenjujeta letošnje predstave (14.00), Jože Faganel – odrski jezik (16.00), družabno srečanje (18.00). Vabljeni so vsi režiserji, igralci in ljubitelji domačega gledališča.	Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza
Sobota **27. 6.** 20.00	farna dvorana v Pliberku	**„DISCO TIME“** igrata skupini Phönix in Yeti Band	Katoliška mladina Pliberk
Nedelja **28. 6.** 14.00	pri Peršmanu	**TOVARIŠKO SREČANJE**	Zveza koroških partizanov
Nedelja **28. 6.** 10.00		**KOLESARJENJE po sosednjih obmejnih občinah. Start** pri Zadrugi Pliberk, dolžina proge 53 km. **Proga:** Pliberk - Suha - Labot - Dravograd - Ravne - Prevalje - Pliberk **Pokroviteljstvo:** Predsednik kluba slovenskih občinskih odbornikov, mestni svetnik Fric Kumer in predsednik skupščine Ravne tov. Maks Večko.	Športno društvo Pliberk, Slovenska športna zveza Kolesarsko društvo Ravne na Koroškem
Nedelja **28. 6.** 19.30	farna dvorana v Globasnici	**PONOVITEV SKLEPNE PRIREDITVE strokovne šole iz Šentpetra**	Slovensko kulturno društvo Globasnica
Nedelja **28. 6.** 12.30		**KOLESARSKI IZLET** **Zbirališče:** Šentlipš (12.30 – 13.00), Žitara vas (12.45 – 13.15). **Proga:** Šentlipš – Žitara vas – Mlinče – Bela – Galicija – Krejance – Encelna vas – Klanče – Drabunaže (piknik pri Pevcarju) – Goriče – Dule Kot – Miklavčevo – Žitara vas – Šentlipš	farna mladina Šentlipš in Slovensko prosvetno društvo Trta
Ponedeljek **29. 6.** 20.00	Katoliški dom prosvete v Tinjah	**SODOBNO NARAVOSLOVJE V LUČI EVANGELIJA (nem.)** Predava: Prof. dr. Max Thürkauf, univerza Basel	Katoliški dom prosvete Tinje
Torek **30. 6.** 19.30	Modestov dom Canavalgasse 114, Celovec	**SKUPNA ZAKLJUČNA PRIREDITEV Mohorjevih domov in Provincialne hiše**	Modestov dom, Slomškov dom, Provincialna
Sreda **1. 7.** 20.00	na Gradcu v Domačalah pri Vempergu	**„ŠTIRI LETNI ČASI“, A. Vivaldi** Koncert za pozavno, idr. **Igra: Camerata Wien**	Grad Domačale, komorna glasba.
Četrtek **2. 7.** 20.30	Kulturna taberna Pri Joklnu Celovec	**„REMBETIKO“ s skupino Lakis & Achwach** Skupino sestavljajo Grki, Turki, Kurdi in Avstrijci.	Kulturno društvo Pri Joklnu
Petek **3. 7.** 20.00	Kongresna hiša v Beljaku	**SREČANJE ZBOROV „ALPE-JADRAN“** Sodelujejo: Slovenski oktet, MoPZ Corale Aris, A capella Chor Villach, idr.	Kulturni urad mesta Beljak
Sobota **4. 7.** 20.00	Gostilna Picej v Žamanjah	**SREČANJE OB KRESU** Sodeluje 5 zborov: za ples igrajo Fantje iz Podjune. Prašič na žaru.	Slovensko prosvetno društvo Vinko Poljanec
Sobota **4. 7.,** 15.00 **5. 7.,** 13.30	Kmetijsko gospodinjska strokovna šola v Šentrupertu pri Velikovcu	**SKLEPNA PRIREDITEV** in ogled šolskih izdelkov Spored: Igra „Kraljevi smetanovi kolački“, režija: P. Sticker, instrumentalna skupina Žvabek (vodi Rozina Katz)	Kmetijsko gospodinjska strokovna šola
Nedelja **5. 7.** 20.00	Ljudska šola v Žitari vasi	**VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE** Nastopajo domače skupine	Slovensko prosvetno društvo Trta
SKLEPNI NASTOPI GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM			
Petek	26. 6.	**19.30**	stara šola v Svečah
Petek	3. 7.	**19.30**	ljudska šola v Bilčovsu
Nedelja	5. 7.	**15.00**	farna dvorana v Šmihelu
RAZSTAVE			
do konca junija	Kulturna taberna Pri Joklnu	**OKRASI – NAKIT** Razstava del Erwina Posarniga	Kulturno društvo Pri Joklnu
do 26. 6.	Tinje	**RASTAVA DEL GORAZDA ŽIVKOVIČA** – „slike“	Katoliški dom prosvete Tinje
Ponedeljek	Mohorjeva knjigarna Celovec	**RAZSTAVA FOTOGRAFIJ – Jošt Rotar**	
Petek	Galerija Rožek	**RAZSTAVA DEL JAKIJA IN GORANA HORVATA** Razstava je na ogled v petkih, sobotah in nedeljah od 15.00 do 19.00	
Sobota	Galerija „BI“ v Posojilnici Bilčovs	**RAZSTAVA DEL WALTERJA MISCHKULNIGA – JEKLENE PLOČEVINE** Besedila Fabian Hafner.	
OBIŠČITE V SLOVENIJI			
Petek **26. 6.** sobota **27. 6.** 21.00	festivalna dvorana **na Bledu**	**10. jugoslovanski jazz-festival** Nastopa 8 najboljših jugoslovanskih jazz ansamblov – 6 ur pristnega mainstreamjazz-a	Društvo slovenskih glasbenikov
Sreda **1. 7.** četrtek **2. 7.** 21.00	festivalna dvorana Križanke **Ljubljana**	**„JESUS CHRIST SUPERSTAR“** – musical nastopa: Broadway Musical Company **New York**	

Čestitamo

Te dni je obhajala Pavla Gröblacher, po domače Hofinja v Deščičah pri Šentilju, svoj 80. življenjski jubilej.

K visokemu jubileju ji izražamo naš iskrene čestitke in jih povezujemo z željo, da bi bila zdrava in še dolgo uživala svoj življenjski večer.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 25. junija 1987.

Za 100 **dinarjev** dobite	1.70 šil.
Za 100 **dinarjev** plačate	2.30 šil.
Za 100 **lir** dobite	0.945 šil.
Za 100 **lir** plačate	1.005 šil.
Za 100 **mark** dobite	693.85 šil.
Za 100 **mark** plačate	710.15 šil.

Jubilejna matura na gimnaziji za Slovence

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu letos ne slavi samo 30 letnice svojega obstoja, prejšnji teden so dijaki že 25-tič zaključili tudi zrelostni izpit. 32 maturantov in maturantk je v letošnjem prvem terminu uspešno opravilo ustne in pismene izpite in se že zgleduje po novih študijskih in poklicnih mestih. Kmalu bo gimnazija slavila tudi že 1000. maturo. Število absolventov gimnazije za Slovence je naraslo namreč že na 956.

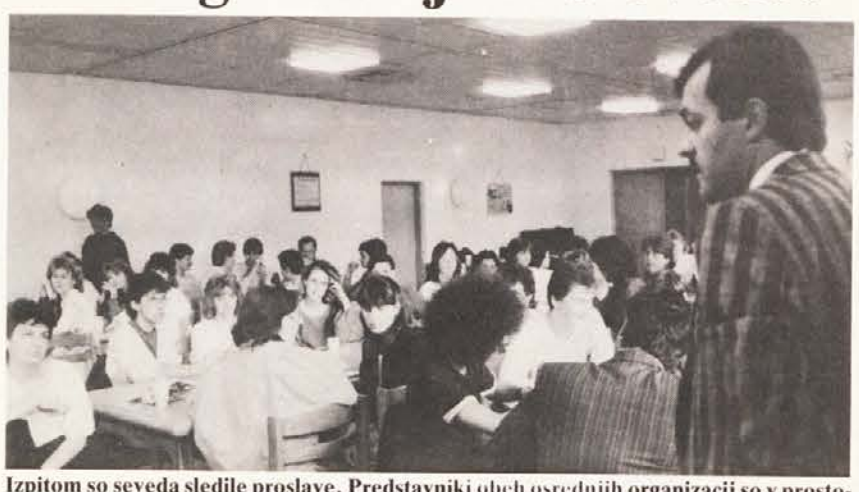

Izpitom so seveda sledile proslave. Predstavniki obeh osrednjih organizacij so v prostorih Slomškovega doma (glej sliko) želeli absolventom in absolventkam veliko uspeha pri študiju in v poklicu. S starši in profesorji pa so priredili valeto v Modestovem domu.

Skupno je v obeh razredih letos opravljalo ustno (med 11. in 15. majem) ter pismeno maturo (med 15. in 17. junijem) 37 kandidatov.

V 8. A razredu (razrednik prof. Jože Wakounig) jo od 21 kandidatov 19 maturantov izpite uspešno opravilo. Dva bosta v enem predmetu jeseni maturo ponovila. Med maturanti so gimnazijsko pot končali z odličnim uspehom Anamarija Debevec, Kristijana Gotthard, Eveline Sodja in Renata Šikoronja. Spričevala z dobrim uspehom pa so prejeli Rezka Kanzian, Boris Spieler in Janez Rosenzopf.

V 8. B razredu (razrednikovala je prof. dr. Marija Niemetz) je od 16 fantov in deklet maturo uspešno opravilo 13 kandidatov. Spričevala z odličnim uspehom se lahko veseli Sonja Marko, z dobrim uspehom pa so zaključili Hanzi Filipič, Gabrijela Ogris in Monika Seher.

Spričevala je maturantom in maturantkam 19. 6. 1987 razdelil predsednik izpitne komisije nadzornik dr. Valentin Inzko, ki je predsedoval komisiji pri skorajda vseh dosedanjih maturitetnih izpitih.

Ob ustanovitvi in javni predstavitvi Zveze absolventov gimnazije za Slovence smo zabeležili tudi nelagodje nekaterih absolventk, da v odboru tega združenja niso zastopane tudi ženske. Podpredsednik Zveze absolventov dr. Janko Tischler jun. nam je poslal pismo, v katerem nas zaradi tega kara in ugotavlja, da so v odboru zastopane „kar“ tri absolventke. Mislimo, da je to razveseljiva vest in poročilo v tem smislu radi popravljamo.

Desetletnica strokovne šole v Šentpetru

22 deklet letos zaključuje Srednjo strokovno šolo za gospodarsko-ženske poklice v Šentpetru pri Šentjakobu. Naučile so se gospodinjskih veščin, kuhanja, šivanja, se usposobile s strojepisjem, stenografijo in računovodstvom, za pisarniška dela in se izobrazile v drugih predmetih srednješolske stopnje.

Z razstavo otroških in ženskih oblek, ročnih del (kot so brušeno steklo, otroške igrače in razne karte) so šolarke eno- in triletne šole pokazale svoje znanje. Da pa se v šoli usposobijo tudi za poklice, kjer sta potrebna oba deželna jezika, dokazujejo absolventke, ki so trenutno zaposlene tako pri slovenskih odvetnikih, v pisarnah osrednjih organizacij, Zveze slovenskih zadrug, pri Obirju ali IPH-ju. Pripomniti je treba, da so se šolarke v zadnjih dveh letih učile tudi organiziranja obratnih kuhinj in da del absolventk ne gre v poklicno zaposlitev, temveč dela v lastnem gospodinjstvu.

Minuli petek in soboto so izvedle zaključno prireditev šolskega leta. Pod vodstvom profesorja Jožeta Ropitza je zapel šolski dekliški zbor, medtem ko so dekleta recitirala tudi angleško in nemško pesem. Številne častne goste in starše je pozdravil profesor Janko Zerzer. Za uprizoritev verske igre „Marijino oznanenje“ francoskega avtorja Paula Claudela pa so si gojenke za moške vloge izposodile fante iz Šentpetra in okolice.

Dekleta strokovne šole so pripravila tudi razstavo svojih del

Z modno revijo so šolsko leto zaključila dekleta „Strokovne šole za modo in tehniko izdelovanja oblek“ v Celovcu. V renoviranem poslopju bivšega učiteljišča (LBA) v Fromillerstraße 15 so učenke vseh štirih razredov prikazale modele, ki so jih izdelale v teku rednega šolskega leta. Kreativnost je bila vidna pri večernih oblekah, pri novih kostumih, pri lahkih svilenih in tudi pri konfekcijskih oblekah. Šolo dopolnjuje mojstrski razred, želijo pa si tudi dvoletni seminar za maturantke.

Ansambel Jepa pri gradiščanskih Hrvatih

S poskočnimi vižami v lastni priredbi, deloma Avsenikovimi in deloma hrvaškimi koli, je ansambel Jepa iz Loč v petek 19. t. m. v hali v Mjenovu/Kroatisch Minihof privabil mlado in staro na plesišče. Na povabilo HAK-a (Hrvatski akademski klub) in društva Mjenovo na srednjem Gradiščanskem je ansambel namreč dal svoj delež ob dnevu mladine poleg skupine Cocktails ter zelo znane pop-skupine Pax. Predsednik HAK-a Petar Tyran je v uvodu na krako predstavil naš ansambel številni publiki in po zadnji skladbi (ob treh zjutraj), so bile njegove besede polne zadovoljstva nad pisanim nastopom. V soboto nas je povabil še na ogled okolice in izrazil željo za ponoven večerni nastop, kar pa je žal večina ansambla odklonila.

V pogovoru z brati Hrvati, ki so se kar najbolj trudili za naše dobro počutje, so člani ansambla izmenjavali svoje izkušnje vsakdanjega življenja iz avstrijske politike, ki obema narodnostnima skupnostima ni preveč naklonjena. Spoznavali so tako težave manjšine na Gradiščanskem, njihovo borbo za narodni obstoj, ki se je izražala na transparentih kot: – 30 ljet naš jezik nije ravnopravan – zač? Za dvoječni čuvarnice! Dajte nam član 7! Kot udeleženci te manifestacije smo bili priča, kako resno se Hrvatje zavzemajo za svoja narodna načela, kako se upirajo asimilacijskim težnjam, ki prihajajo tako iz lastnih vrst, kot tudi od zunaj. In če si se z nekoliko dobre volje v srcu približal tem ljudem, si povsod našel odprte roke, vidno si občutil tople bratske vezi do nas koroških Slovencev.

Dan mladine 87 v Mjenovu je široko zasnovana prireditev, ki vsekakor nagovori staro in mlado ter obsega poleg številnih kulturnih nastopov še otroške igre, zabavo, razstave, bogoslužje in šport. V nogometu je tako igral tudi naš Černi, kjer je zastopl barve HAK-a. Tudi ORF je o tem v živo poročal pod geslom: Naši ljudje.

Človeku, ki je globoko povezan z narodno usodo, s tem tudi usodo bratskega naroda, je čas vse prehitro potekel. Ostala pa je želja, da čim prej in dosti bolj povezano nadaljujemo prijateljske stike.

Irena Černut

Koordinacijski odbor za letovanje otrok na morju

Viktringer Ring 26 (Vinko Kušej) tel. 0 42 22/51 25 28

Tarviserstr. 16 (Milka Kokot) tel. 0 42 22/51 43 00/40

Spoštovani starši!

Vljudno Vam sporočamo, da bo LETOVANJE OTROK NA MORJU V SAVUDRIJI letos v eni izmeni in sicer

od 14. do 28. julija

Koordinacijski odbor nudi:
prostore za bivanje, dnevno 5 obrokov hrane, za vsakih deset otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo, v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico ter prevoz iz Celovca v Savudrijo in nazaj.

Cena za 14-dnevno bivanje in prevoz znaša 2.000 šil.

Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih. Zadnji rok prijave je **30. junij 1987.**

Ker je število prostih mest omejeno, prosimo za čimprejšnje prijave.

18. tabor slovenskih pevskih zborov

V Šentvidu pri Stični na Dolenjskem je bil v soboto in nedeljo tradicionalni 18. Tabor slovenskih pevskih zborov. Na veliki glasbeni manifestaciji, kakršnih je na svetu zelo malo, se je tokrat zbralo več kot 7500 pevcev oz. 272 zborov iz vse Slovenije in iz zamejstva. Tudi letošnja prireditev je znova dokazala veliko ljubezen Slovencev v matični domovini in zunaj nje do zborovske pesmi in velik pomen pesmi za nacionalno zavest in povezanost.

Pevski tabor se je začel v soboto zvečer s koncertom zamejskih Slovencev v dvorani osnovne šole. Tam je pevce pozdravil predstavnik komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja, ki je med drugim poudaril, da je to pevsko srečanje zelo pomembno za ohranjanje in bogatenje našega skupnega slovenskega kulturnega prostora. Dejal je, da želijo biti zamejski Slovenci povezovalci v sodelovanju s sosedi. Zato je še toliko bolj nerazumljivo, zakaj Avstrija in Italija še nista izpolnili svojih obveznosti do naše narodne skupnosti. Srečanje pevcev je velik praznik, v pesmi pa se zrcalijo naše stiske, trpljenje, neuklonljivost in vera v zmago ter znamenje, da slovenski narod tudi zunaj matične domovine ne bo nikoli utihnil.

Na sobotnem koncertu je med drugim nastopil tudi mešani pevski zbor iz Šentjakoba v Rožu pod vodstvom Lajka Milisavljeviča. Zapel je koroško narodno pesem v Kernjakovi priredbi Kako grmi in se bliska. Predviden je bil tudi nastop zbora iz Sel, venda na prireditev ni prišel, ker je zbolel dirigent.

Nedeljski nastop pred šentviško osnovno šolo je bil še posebno veličasten. Hkrati je pelo več kot 7500 pevcev, ki so jim izmenoma dirigirali zborovodje posameznih pevskih zborov. Zapeli so deset pesmi slovenskih skladateljev Emila Adamiča, Cirila Pregla, Antona Foersterja in Zorka Prelovca, za konec pa še venček ljudskih pesmi, ki so jih pripravili posebej za to prireditev.

L. S.

Srečanje oktetov na Bajdišah

Minula nedelja je bila v znamenju slovenske pesmi. Med srečanji pevskih zborov tu in onstran meje, je treba omeniti srečanje oktetov pri Lenčiji na Bajdišah, ki ga je izvedlo Slovensko prosvetno društvo „Herman Velik". Prireditelj je k sodelovanju povabil Obirski ženski oktet, Obirski moški oktet in moški oktet DPD Svoboda iz Žirovnice na Gorenjskem.

Sestav okteta že sam po sebi zahteva dobre pevce. Obirski ženski oktet in moški oktet iz Žirovnice smo že poznali po njihovi visoki pevski ravni in znanem repertoarju pesmi, s katerim nastopata. Prijetno pa nas je presenetil Obirski moški oktet, ki ga vodi Emanuel Polanšek. Njegova pesem je glasovno čista, lahko rečemo lirična. V izvajanih skladbah so se kot solisti profilirali Smrtnikovi fantje in Mirko Kelich. Želeti je, da bi tudi ta mladi oktet šel pot Obirskega ženskega okteta – da bi nastopal na številnih koncertih. Srečanje pri Lenčiji pa so s svoji pesmijo presenetili tudi mladi pevci iz Sel-Kota, ki so pod vodstvom Hermana Kelicha številnim ljubiteljem slovenske pesmi zapeli v pozdrav. Nastop mladih izpričuje, da tudi mladina ljubi slovensko pesem, ki ima v Selah še posebno veljavo. Spored je na prijeten način povezovala Eda Velik.

Predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris je ob tej priložnosti spregovoril nekaj besed in menil, da je učenje slovenskega jezika prav v današnjem času velikega pomena. Ogris je na Selane apeliral, naj svoj materin jezik posredujejo tudi otrokom; pri tem je mislil predvsem na tiste, ki se iz Sel izselijo, saj se čestokrat dogaja, da otroci svojim staršem pozneje očitajo, da jih niso naučili slovenskega jezika. Prav pesem, je naglasil Tomaž Ogris, je tisto sredstvo, ki zbuja vest in trpek spomin, a krepi tudi narodno zavest in razveseljuje srca.

Srečanje oktetov je znova potrdilo, da društvi v Selah in na Obirskem nadaljujeta pot, ki sta jo začrtala pokojni Herman Velik in Valentin Polanšek, po katerih nosita ime. Med številnimi obiskovalci so bili tudi selski župan Anton Hribernik in predstavniki sosednjih društev iz Borovelj in Železne Kaple.

Po uspelem koncertu so se skupno zadržali še v prijetni družabnosti.

Jaki in Goran Horvat v Galeriji Rožek

Znana slovenska slikarja Jaki in Goran Horvat se s svojimi slikarskimi deli predstavljata v Galeriji Rožek. Umetnika – oče in sin – sodita med najboljše slovenske slikarje moderne smeri. Tako imajo ljubitelji likovne umetnosti priložnost ogledati si njune umetniške stvaritve. Otvoritve, ki je bila preteklo soboto, se je udeležil Goran Horvat (četrti z leve), lastnica galerije gospa Šikoronija je poleg umetnika pozdravila tudi vrsto drugih gostov. Generalni konzul SFRJ Borut Miklavčič (prvi z desne) je ob tej priložnosti naglasil pomembnost delovanja Galerije Rožek, ki koroškemu prebivalstvu posreduje tudi dosežke slovenske likovne umetnosti.

„Vuzenica 87"

Slovenska prosvetna zveza in Osnovna šola v Vuzenici tudi letos prirejata tradicionalno likovno kolonijo mladih v Vuzenici.

Potekala bo v času od 24. do 28. avgusta 1987. Program likovne dejavnosti bo obsegal naslednje tehnike: akvarel, tempera, olje, grafika, keramika, tekstil, idr. Specialni program kolonije pa bo plastično oblikovanje (glina, les, papir in drugo).

Starost udeležencev mora biti med 10. in 14. letom. Ker je število omejeno, bodo prišle v poštev prijave po vrstnem redu, zato z njo pohitite. Pošljite jo do petka, 3. julija 1987, na Slovensko prosvetno zvezo, Celovec, Tarviserstraße 16. Tam dobite o likovni koloniji „Vuzenica 1987" tudi vse podrobne informacije.

Razstava

Jošt Rotar v Mohorjevi knjigarni razstavlja svoje umetniške fotografije. Na otvoritvi, ki je bila v ponedeljek, sta se s kratkim branjem svojih del predstavila pesnika Jože Ropoš in Esad Babačič, medtem ko je bil pesnik Hachmann zadržan. Prevode v slovenščino je z velikim občutkom brala Rezka Kanzian. Robert Grazer pa je predstavil delovanje nove založbe Alekto v Celovcu. Isti večer je bilo v Slomškovem domu tudi srečanje s tržaškim pisateljem Alojzem Rebulo.

KOMPLIMENTI:

Maja Haderlap o Rudiju Benètiku

Kadar ni v Ljubjani ali v severni Italiji, je Rudi Benètik na Koroškem. Zadnjo razstavo je imel od 4. – 11. junija v Trgu/Feldkirchen, pa so jo tako hitro podrli, da je naša javnost ni utegnila opaziti. Kako tudi, saj so organizatorji „2. Feldkirchner Galeriefestwochen" v še večji manjšini kot koroški Slovenci.

Peščica žensk, štiri osebe (Gunda König, Christiane Bulfon, Ruth Klimbacher, Lisa Pflegerl) so leta 1979 sprožile iniciativo Offene Gruppe Kultur, ki naj bi vnesla v kulturno zagorje Trg/Feldkirchen nove kulturne in umetniške pobude. Doslej se je skupina s svojimi sotrudniki in pristaši kulturni suši kar uspešno zoperstavljala, organizirala bralne večere, diskusije itd. Kljub temu letos niso mogli drugače, kakor v razstavnih prostorih na glavnem mestnem trgu nasuti kulturni grob. Ob vsaki otvoritvi so gorele sveče in ročna košarica v pesku je moledovala za kapljico denarnega usmiljenja, verjetno zaman. Ali pa tudi ne, saj človek nikoli ne ve!

Rudi Benètik pa je odprl svojo razstavo kar z nedeljskimi cvetlicami, z luksuzno cvetko in z rožnim dnevom. Nekateri bodo že vedeli zakaj. Kar zdelo se mi je, da za hribom skriva kaj novega. In res, poleg dvetlic je popeljal gledalca v NDR in v Ljubljano ter pri tem razkrival popolnoma nove poglede na kraje. Znaki in simboli, predmeti, zunanja podoba mest doživljajo

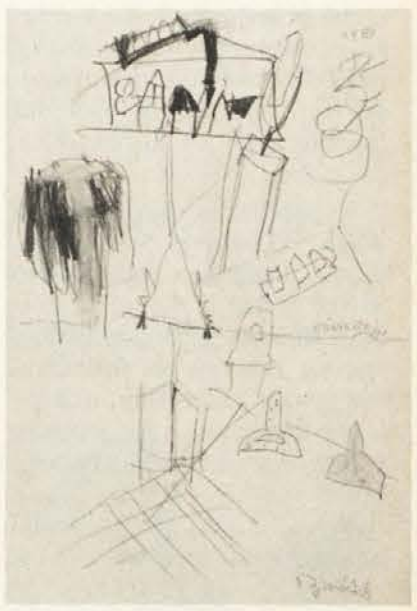

v njegovih risbah čarobno mutacijo, izgubljajo svoje zgodovinske in funkcionalne pomene, monumentalnost, ideologijo ter so samo še zaznamovani vtisi, individualna podoba. Benètikove impresije lahkotno nihajo med razigranim narcizmom in čustveno pristnim poustvarjanjem, saj zapisuje samo to, kar more čutno prežeti s svojim prvinskim, začudenim, nekoliko zameglenim pogledom. Gledamo drobne, otipljive risbe, ki se zdijo bolj ponotranjene, od raznih prejšnjih, ki so se izživljale v bolj formalnih antagonizmih. Njegove risbe ne polnijo praznine sveta, temveč ponazarjajo odnos do vidnega in otipljivega, so opozorila in čustveni komplimenti.

Upamo torej, da jih bomo še kdaj ujeli v pogled in želimo, da Benètiku ne bo treba skrivati svojih stvaritev na domačem podstrešju v Podjuni. Pa saj te nevarnosti res ni!

Našisti

je nova pesniška zbirka Franca Merkača. Zbirka je druga knjiga v samozaložniškem programu Avtonomne delavnice in je nastala v času iskanja ter prebujanja slovensko-kulturnega koroškega človeka. O izidu Merkačeve zbirke bomo obširneje poročali prihodnjič.

Plošča slovenskih in pesmi drugih narodnosti

Moški zbor Dunajskega krožka sestavljajo na Dunaju zaposleni in živeči koroških Slovenci in njihovi somišljeniki. V njem sodeluje šestnajst članov, njegova dejavnost pa obsega predvsem slovenske koroške narodne pesmi. Zbor pa ima v svojem repertoarju tudi nemške koroške narodne in pesmi drugih narodov. Tako je med drugim zapisano na ovitku plošče, ki jo je zbor posnel na pobudo Avstrijske Lige za človekove pravice v sklopu akcije „Umetniki za manjšine". Naslovno stran krasi Omanova slika – izrezek freske cerkve na Plešivcu – fotografski posnetek Petra Paula Wiplingerja.

Z izdajo plošče so se naši dunajski rojaki vključili v zelo pomembno kulturno akcijo, katere namen je pomagati koroškim Slovencem pri razvoju njihove kulturne dejavnosti. Seveda ima plošča tudi velik kulturnopolitični pomen, saj je to prva plošča, na kateri so poleg slovenskih narodnih, posnete tudi pesmi večinskega naroda na Koroškem in pesmi drugih narodnih manjšin v Avstriji. Že samo to zagotavlja velik krog kupcev, brez dvoma pa je tudi kvaliteta posnetkov porok, da bodo ljudje širom Avstrije in preko nje z veseljem segali po plošči in prisluhnili večglasni Avstriji. Na plošči so posnete nekatere sicer redko pete pesmi, kar je ji daje svojski čar. Da so posnetki dobre kakovosti, je v prvi vrsti zasluga vodje Alexa Schusterja in seveda pevcev, ki marljivo hodijo na vaje.

Ko zboru Dunajskega krožka k izidu njegove samostojne plošče iskreno čestitamo in želimo še nadaljnjih uspehov, bralce še obveščano, da bo ploščo „Večglasna Avstrija" nocoj (ob 18.10 uri) predstavil tudi slovenski oddelek deželnega studia za Koroško. Lahko jo naročite pri izdajatelju ali pa jo kupite v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

MEHRSTIMMIGES ÖSTERREICH
VEČGLASNA AVSTRIJA

Männerchor des slowenischen Wiener Kreises
Moški zbor Dunajskega krožka

Leitung/vodi: Alex Schuster

Kulturno pismo iz Slovenije

17. mednarodni grafični bienale v Ljubljani

V petek so v Moderni galeriji v Ljubljani odprli 17. mednarodni grafični bienale – izredno razsežno razstavo 1.664 grafičnih listov 698 umetnikov iz 58 držav. Se pravi na ogled je postavljenih toliko umetnikov, da lahko rečemo, da gre najbrž kar za reprezentativen svetovni pregled likovnega ustvarjanja te vrste, Ljubljana pa je ob tem svetovno središče grafike – seveda predvsem v času razstave, ki bo odprta do 30. septembra.

Razstavo, kot pove že ime „bienale", pripravljajo vsako drugo leto, in gotovo so po svoje prispevali k temu, da po svetu ni neznana „Ljubljanska grafična šola" – poseben in značilen stil slovenskih grafikov, izšolanih na ljubljanski likovni akademiji. Sicer pa je bienale tako rekoč ugledna institucija ne le doma: za letošnje razstavo se je na razpis za udeležbo prijavilo rekordno število umetnikov iz mnogih dežel, kar okoli 800, posebna žirija pa jih je izbrala 284. Drugi so bili posebej povabljeni. Na slovesni otvoritvi minuli petek se je v Moderni galeriji zbrala množica ljubiteljev grafike, med njimi pa je bilo nemalo tujcev. Razstava je pač dogodek prvega razreda, saj predstavlja panoramo grafike, kakršne ta čas zagotovo ni nikjer.

Ob otvoritvi so sporočili imena nagrajancev. Mednarodna žirija je izbrala več del, ki so po njenih merilih prinesla v grafiko največ novega oziroma bila najboljša. Najvišje priznanje je žirija, ki ji je predsedoval Walter Koschatzky z Dunaja, prisodila grafiki Tetsuya Node (Japonska), posebno častno priznanje je prejel francoski grafik Mihael Seuphor, veliko nagrado Izvršnega sveta skupščine Slovenije pa ameriški grafik Dan Allison. Posebno nagrado je prejela Zorica Tasiy iz Beograda. Podeljenih je bilo še več druigh nagrad, pa tudi odkupnih priznanj, ki so jih dodelile posebne komisije. Eno teh so npr. dodelili tudi Elfi Schuselki iz Avstrije.

Jože Horvat

Zadružni list

Nove težave za kmetijstvo

oz. kaj spremeni tržna novela 1987/88

Tržna novela, ki ureja nakup in prodajo žita v letu 1987/88, bo kmete občutno obremenila.

Zaradi dramatičnega poslabšanja situacije na svetovnih tržiščih je viške žita vedno težje izvažati. Ponudba na svetovnem trgu je vedno večja, nizek nivo dolarja pa je še dodatno prispeval k upadu cen žita.

V letošnjem letu je zato za izvoz 1 mio. ton žita predvidoma potrebno okoli 3,6 mio. šil. subvencije (3,35 šil./kg žita). S tem bi domači avstrijski trg razbremenili viška žita (ječmen, pšenica, koruza itd.)

Vsporedno s tem razvojem pa se povečujejo težave zveznega proračuna, ministrstvo ni več v stanju prevzeti celotnega finančnega bremena. Prispevek kmetov pri financiranju izvoza kmetijskih artiklov – rastlinske in živinorejske proizvodnje naj bi bil v bodoče višji.

Nova tržna novela uvaja naslednje spremembe:

1) Povišanje davka na mineralna gnojila za 50%.

višina davka na mineralna gnojila za kg čistih hranilnih snovi:

	trenutni davek	v bodoče
za kg čistega dušika (N)	3,5 šil.	5,- šil.
za kg čistega fosforja (P_2O_5)	2,- šil.	3,- šil.
za kg čistega kalija (K_2)	1,- šil.	1,5 šil.

Pri posameznih gnojil se višina s tem poviša.

	šil./kg gnojila	šil./kg gnojila
Nitromoncal 28%	0,98	1,40
NPK 15:15:15	0,975	1,425
NPK 13:13:21	0,925	1,355
Diamonphosphat 18:N + 46 P_2O_5	1,55	2,28
Tomaževa žlindra 15% P_2O_5	0,30	0,45
Kalij 40% K_2O	0,40	0,60

Prihodnji teden se bo že začela predhodna akcija skladiščenja mineralnih gnojil za leto 1988; se pravi po ugodnejših cenah (Frühbezug).

2.) Obdavčenje koruznega semena

Vreča koruznega semena (500.000 zrn) bo obdavčena s šil. 300. Za ha posajene koruze bo kmet tako plačal okoli šil. 500 (80 – 90 tisoč zrn/ha). S tem ukrepom bodo tudi kmetje, ki sicer ne proizvajajo koruze za trg (samo silažno koruzo ali koruzo za pitanje prašičev), plačali delež državni blagajni. Kmetom svetujemo, da se prehodno založijo s semensko koruzo za leto 1988.

3.) Povišal se bo tudi neposredni prispevek za prodajo žita (Absatzförderungsbeitrag). Trenutno znaša 0,20 šil./kg za kg prodanega ječmena, ovsa in koruze, 0,59 šil. za kg pšenice in 0,36 šil. za kg rži. Točna sprememba višine prispevka še ni znana.

4.) Garantirane mesečne cene za posamezne vrste žita se s tem po tržni noveli za leto 1987/88 napram lanskim gotovo ne bodo zvišale. Pričakovati je celo niminalno znižanje cen (brez upoštevanja prispevka za prodajo) predvsem pri koruzi in pšenici.

Tržna novela za leto 1987/88 bo začela veljati predvidoma sredi julija ali s 1. avgustom. Predvsem pri obdavčenju koruznega semena pa še ni točno znan način izvedbe.

Ti ukrepi so posledica zgrešene kmetijske politike zadnjih let, predvsem nepravilnega usmerjanja kmetov v vse višjo proizvodnjo. Zanemarjale so se možnosti pridelovanja oljnih in beljakovinskih rastlin – se pravi novih perspektivnih alternativ. Za male kmete kot so pretežno na južnem Koroškem pa tudi ni pravično, da sedaj skupno s kmeti z veliko ugodnejšimi pogoji v drugih žitorodnih zveznih deželah, nosijo breme slabše tržne situacije. Majhne kmetije v strukturno šibkejših regijah (npr. na Južnem Koroškem) postajajo s tem žrtev diktata enostranske kmetijske politike.

Na ta način gotovo mogoča pravična delitev dohodka med posameznimi področji pod različnimi pogoji kmetovanja znotraj Avstrije.

Obrestne mere veljavne od 15. 6. 1987 naprej

a) za bonificirane kredite

– BÜRGES	7,25 % p.a.	
	–2,00 % p.a. prispevek	
ostane	5,25 % p.a. za stranko	
– AIK	7,625% p.a.	
	-3,813% p.a. pris. 50%	
ostane	3,812% p.a. za stranko	
– ERP (promet)	7,25 % p.a.	
	-3,00 % p.a. prispevek	
ostane	4,25 % p.a. za stranko	
ERP (turizem)	8,125% p.a.	
	-2,000% p.a. prispevek	
ostane	6,125% p.a. za stranko	
– VARSTVO	7,7877% p.a.	
	-6,0000% p.a. prispevek	
ostane	1,77877% p.a. za stranko	

b) najnižje kondicije (prima rate) za:

- kredite z fiksnimi kondicijami . . . . . 8,50% p. a.
- kredite z variabilnim obrestovanjem . . . . . 8,25% p. a.

Kot kaže razvoj na kapitalnem in denarnem trgu, se bo „prima rate" še znižala na 8,0% p. a. za kredite z najboljšo boniteto.

c) za vloge in potrošniške kredite

vloge na tekočem računu	1/2% p. a.
hranilne vloge z vezavo vsaj 3 mesecev	2,875% p. a.
hranilne vloge z vezavo vsaj 6 mesecev	3,0 % p. a.
hranilne vloge z vezavo vsaj 12 mesecev	3,25 % p. a.
hranilne vloge z vezavo vsaj 24 mesecev	3,50 % p. a.
hranilne vloge z vezavo vsaj 36 mesecev	4,0 % p. a.
potrošniški krediti	10,50 % p. a.

Občni zbor Posojilnice-Bank Šentjakob v Rožu

Tradicionalni denarni zavod pred novimi nalogami

Na letnem občnem zboru Posojilnice-Bank Šentjakob dne 22. 5. 1987 je predsednik **Tonči Schlapper** pozdravil zadovoljivo število članov posojilnice, zastopnika Zveze slovenskih zadrug, poslovodji ter odbornike upravnega in nadzornega odbora. Poleg poročil je bil na dnevnem redu pregled in potrditev zaključnega računa za leto 1986 ter diskusija o nadaljnih načrtih ter poslovanju Posojilnice-Bank v prihodnjih letih.

Bilančna vsota se je napram letu 1985 zopet povečala in je znašala v letu 1986 nad 68 milijonov šil. Rezultat v zadnjih treh letih je bil negativen in to predvsem zaradi tega, ker so prevzeli posojilnico Ledince, pri kateri so morali napraviti nekatere vrednostne popravke. Zaradi novele zakona o kreditnem gospodarstvu bi si morala posojilnica pridobiti nove deleže, prodati po možnosti vse za poslovanje nepotrebne nepremičnine ter povečati obratni dohodek.

V začetku leta je zadruga Šentjakob prevzela blagovno poslovalnico posojilnice na Ledincah, ki jo namerava nekoliko preurediti. O rentabilnosti bančne poslovalnice pa bo potrebna posebna analiza ter posvet z lokalnimi faktorji. Tudi poslovanje z mešanimi podjetji se mora popraviti, ker je sedanji delež poslovanja s temi podjetji zaskrbljujoče nizek. V prihodnje bo torej precej dela. Poslovodji, upravni ter nadzorni odbor so prepričani, da bodo to delo zmogli, saj še posebej posojilnico v Šentjakobu obvezuje tradicija. Tu je bila namreč že v letu 1872 ustanovljena prva posojilnica na Koroškem.

„Gospodarstvo" ne piše k stvari brez polemike

Kor priloga Slovenskega vestnika je prejšnji teden izšlo „Gospodarstvo". Dr. Kristijan Schellander piše v artiklu „Kam z denarjem" o možnostih čimboljšega in čimmanj rizičnega nalaganja privarčevanega denarja. Prikaz je dober, če proti koncu ne bi vseboval skritih hibov na nameščence in poslovodje naših kreditnih zadrug.

Kako bi sicer mogli smatrati sledečo pripombo:

„Od naše banke ali hranilnice, ki ji končno zaupate vaš denar, lahko brez nadaljnega pričakujete in zahtevate, da vam v teh zadevah strokovno svetuje in vam pomaga najti za vaše razmere najbolj primerne in donosne varčevalne in naložbene možnosti. Če vam pa svetovalec v vaši banki ni v stanju nuditi več kakor ubogo navadno hranilno knjižico, potem mu svetujte, naj obišče kak tozadeven seminr, vmes pa si oglejte, kaj vam bodo ponudili pri konkurenci."

Mnenja smo, da poslovodje naših bank ravnotako dobro morejo razložiti možnosti nalaganja denarja, kot pa dr. Kristijan Schellander, saj imajo za to potrebne strokovne tečaje. Namigovanje na to, da naše poslovodje to niso v stanju razložiti in naj zaradi tega obiščejo tozadeven seminar, ni v smislu dobrohotne kritike in ne bo spodbudilo pri naših sodelavcih še večje angažiranosti za nadaljnje izobraževanje.

Zdi se, da ne znamo pisati gospodarskega komentarja brez delitve skritih udarcev.

J. H.

ZVEZA SLOVENSKIH ZADRUG
POSOJILNICE
ZADRUŽNI MARKETI
VČLANJENIH PODJETIJ TER V NJE
INFORMACIJE
Redakcija: **dipl. inž. Štefan Domej** (SJK); **Drago Pörtsch, dipl. inž. Joza Habernik, Mirko Oraže** (ZSZ); **Joško Nachbar** (Posojilnica Pliberk); priložnostno drugi sodelavci.

Koncert vrhunskih ansamblov

V petek, 3. julija 1987, na predvečer svečane otvoritve novega mostu v Beljaku, bo v tamkajšnji Kongresni hiši velik vokalno glasbeni dogodek. Most bodo imenovali „Alpen-Adria-Brücke", s simboliko, ki naj povezuje sosednje dežele v prostoru Alpe-Jadran, tako na kuturnem kot na gospodarskem področju.

Prireditelj koncerta, na katerem bodo sodelovali vrhunski ansambli iz povezanih regij oz. dežel, je kulturni urad mesta Beljak. Pridobiti mu je uspelo sledeče vokalne in instrumentalne ansamble: moški zbor „Coralo Aris" iz Monfalcone, svetovno znani „Slovenski oktet" iz Ljubljane, „Die 12 Stimmen aus Gmünd", „A cappella Chor" iz Beljaka in celovška ansambla: ansambel pozavn „Tetraphonia" in „Kärntner Geigenmusik".

To bo gotovo enkratni koncertni dogodek, ki bo privabil številne ljubitelje glasbe od blizu in daleč. Priporočamo, da si pravočasno zagotovite vstopnice, ki so v predprodaji na voljo v beljaškem uradu za vstopnice (Kartenbüro), možno pa jih bo kupiti tudi (če ne bodo prej razprodane) pri večerni blagajni.

Pomembnost te glasbene prireditve naglašajo tudi s tem, da sta njena pokrovitelja deželni glavar Wagner, sedanji predsednik delovne skupnosti „Alpe-Jadran" in beljaški župan Manzenreiter.

Letni koncert vseh oddelkov Glasbene šole na Koroškem

Koncertom posameznih oddelkov glasbene šole v Podjuni in na Gurah ter v Celovcu je razumljivo sledil koncert učencev iz vseh oddelkov, ki so se tokrat zbrali v kulturnem domu v Šentjakobu v Rožu. To je bil hkrati tudi prikaz najboljših dosežkov učencev glasbene šole, ki so se v minulem šolskem letu, poleg obvezne šole, učili tudi igranja na raznih instrumentih.

Pomembnost Glasbene šole na Koroškem so z udeležbo na koncertu potrdili predstavniki političnega in kulturnega življenja s Koroške in iz Slovenije. Tako je v imenu prireditelja goste pozdravil Uhr Kassl, med njimi predsednika komisije za manjšinska vprašanja in mednarodne stike pri RK SZDL Slovenije Željka Jegliča s soprogo, vodjo oddelka za kulturne potrebe manjšine pri koroški deželni vladi dvornega svetnika dr. Pavla Apovnika, predstavnika ZKO Slovenije Marka Studena in strokovno vodjo glasbene šole prof. Lovra Sodjo.

Poslušalci, tako gostje kot starši in kajpada tudi mladina so bili nad doseženim uspehom zadovoljni, saj v učenje glasbenih instrumentov vlagajo mnogo truda, pa tudi finančnih sredstev, ki pa kot vemo, ne morejo pokriti vseh stroškov te mlade, a zelo pomembne kulturne ustanove naše narodne skupnosti. Koncert v Šentjakobu je znova potrdil, kako je potrebna izobrazba naše mladine na glasbenem področju. Iz nje izhajajo usposobljeni glasbeniki, ki se ponekod že uveljavljajo kot posamezniki ali v raznih ansamblih, delujejo pa tudi v pevskih zborih. V Šentjakobu smo prvič slišali tudi pevski zbor glasbene šole; iz nje bodo torej pevski zbori dobivali naraščaj tako pri pevcih – in upamo tudi pri zborovodjih.

Glasbena šola naši mladini odpira svet domače in glasbe tujih mojstrov. Spored, ki je med drugim obsegal dela Schuberta, Baklanova, Bacha, Beethovna, Adamiča in drugih mojstrov ter skladbe iz bogate zakladnice slovenske narodne glasbe, je bil harmonično vsklajen.

Učenci so muzicirali ob raznih instrumentih od preproste flavte do zahtevnih (kot kaže naš posnetek) pihalnih instrumentov, klavirja, harmonike, kitare in drugih glasbil. Ob tej priložnosti je treba zapisati, da se je Urh Kassl v imenu članov in staršev zahvalil strokovnim učiteljem, ki našo mladino učijo in vzgajajo v glasbeno razgledane in instrumentov vešče ljudi, ki tako bogatijo kulturno podobo naše narodne skupnosti. Kassl se je zahvalil tudi vsem učencem in staršem, ki zaupajo svoje otroke glasbeni šoli.

Tudi mi želimo, da bi Glasbena šola na Koroškem nadaljevala s svojim kulturnim poslanstvom, ki nenazadnje koristi tudi celotni kulturni podobi dežele Koroške.

Nove frekvence RTV

V noči od 30. junija na 1. julij bo tudi radio Ljubljana uskladil plan frekvenc. Zato opozarjamo na nove frekvence radijskh oddajnikov v SR Sloveniji. **Pohorje** 88,5 (kot prej), 93,1 (prej 96,9), 96,9 (101,6) in 102,8 (kot prej), **Peč** 100,1 (103,5), **Celje** 100,3 (100,9), **Jesenice** 89,9 (100,6), **Vogel** 101,1 (103,8). Ostali oddajniki, ki jih je mogoče sprejemati tudi na južnem Koroškem, pa svoje frekvence ne bodo menjali. Še pravi, da boste sprejemali sledeče oddajnike na teh frekvencah: **Krvavec** 91,8 in 98,9, **Plešivec** na 90,0, 92,4 in 97,2, **Vogel** na 95,7, **Tržič 1** na 96,9, **Tržič 2** na 88,9, **Radlje** na 89,5, **Slovenj Gradec** in **Velenje** pa na 88,9.

RADIO-TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1

Petek, 26. 6.: 9.00 Poročila – 9.30 Ruščina – 10.00 Gospod Badin – 10.30 Verujem..., francoski film – 12.00 Notranjepolitični report – 13.00 Poročila – 16.05 Rožnati panter – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Risanka – 17.30 Ana, Ciro in drugi – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Stari – 21.15 Poglej in ugani – 21.40 Jolly Joker – 22.25 Mojstrska dela.

Sobota, 27. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 12.05 Nočni studio – 13.05 Poročila – 14.35 Preljubi svet, film – 16.00 Ostržek – 16.25 Širom sveta – 17.05 Potovanje skozi naravo – 17.30 Vse jasno – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Tedenski pregled sporeda – 18.25 Veselo v soboto – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Šport – 20.15 Velika nagrada narodnozabavne glasbe – 21.50 Ani služi denar, revija – 22.55 Šport.

Nedelja, 28. 6.: 14.25 Igra v troje, film – 15.55 Risanka – 16.45 Florijan 14, serija – 17.30 Helmi, prometna vzgoja za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Mi, družinska oddaja – 18.50 Loto, žrebanje – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Šport – 20.15 Anna Boleno, opera – 23.10 Šport.

Ponedeljek, 29. 6.: 9.00 Poročila – 9.30 Kulinarične novosti iz Avstrije – 10.15 Robin Hood – 12.00 Iz parlamenta – 13.00 Poročila – 16.05 Rožnati panter – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Risanka – 17.30 Opica je v hiši – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Šport v ponedeljek – 21.08 Mojstri kuhajo – 21.15 Nastop v Manhattenu – 22.05 Hormoni – znanilci življenja – 22.50 FBI, serija.

Torek, 30. 6.: 9.00 Poročila – 9.30 Angleščina – 10.15 Tehnike upodabljajoče umetnosti – 13.00 Poročila – 16.05 Risanka – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Zunanjepolitični report – 21.08 Poglej in ugani – 21.15 Dallas – 22.45 Ameriški grafiti, film.

Sreda, 1. 7.: 9.00 Poročila – 9.30 Francoščina – 10.00 Lov na zmaje v Avstriji – 10.30 Naša mala farma – 11.15 Šef volkov – 12.00 Voda – 13.00 Poročila – 16.30 Lutkovna predstava – 17.30 Obalni piloti – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Škandal v Ischlu, film – 21.45 Pravi Dunajčan ne pogine – 22.35 Buddy lovi le velike ribe.

Četrtek, 2. 7.: 9.00 Poročila – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Lesena pihala – 13.00 Poročila – 16.30 Oddaja za najmlajše – 17.05 Lutkovna serija – 17.30 Črni konj – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi, družinska oddaja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Šport – 20.15 Televizijski as – 21.50 Magnum – 22.35 Doma je doma.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 26. 6.: 15.25 Športno popoldne – 17.35 Luč pravičnih – 18.30 Kobra, prevzemite – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Dežela gora – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Šport – 22.15 V gradu izganjajo hudiča, film – 23.40 FBI, serija.

Sobota, 27. 6.: 14.15 Tedenski pregled sporeda – 15.40 Tedaj – 15.45 Iz parlamenta – 16.45 Drombuševi – 18.00 Alpe-Jadran-magacin – 18.25 Nogomet – 19.00 Za prijatelje filma – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Harry in njegov sin – 22.10 Umor v zamaknjenosti – 23.30 Magnum.

Nedelja, 28. 6.: 9.05 Rožnati panter – 12.20 Sam sem vzrok temu, portret Thomasa Bernharda – 14.00 Športno popoldne – 17.40 Koncert R. Fendricha – 18.25 Poglej in ugani – 18.30 Brez nagobčnika – 19.25 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kraj zločina – 21.55 Dinastija, denverski klan – 22.40 Zgubljen in najden, film.

Ponedeljek, 29. 6.: 18.00 Lindenstraße – 18.30 Kobra, prevzemite – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Podeželjski zdravnik – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Šiling, gospodarski magacin – 22.05 Tatovi kolesa, film – 23.30 Družina Addams.

Torek, 30. 6.: 17.00 Pred izbiro poklica – 18.00 Vroči obkladki, mrzli polivi – 18.30 Kobra, prevzemite – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Belo modre zgodbice – 21.08 Poglej in ugani – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Klub 2.

Sreda, 1. 7.: 14.55 Tenis iz Wimbledona – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Prva ljubezen in poročne zadeve – 21.35 Kulturne novosti – 21.45 Romanja, dokumentacija – 22.35 Brez vsakršne ovire, film.

Četrtek, 2. 7.: 14.00 Tenis iz Wimbledona – 19.15 Tedaj – 19.30 Čas v sliki – 20.03 Novo v znanosti – 20.15 Notranjepolitični report – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturne novosti – 21.50 1-2-x (šport in toto) – 22.20 Klub 2.

TV LJUBLJANA

Petek, 26. 6.: 17.55 – 0.00 Teletekst – 18.10 Poročila – 18.15 Dolga bela sled, 8. del – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 D. Nevin: Zahodni sen, 7. del – 21.00 Drugi spol, 4. del dokumentarne oddaje – 21.55 Rezerviran čas – 22.15 Dnevnik – 22.30 Poletna noč – Jezdec se pojavi, ameriški film.

Sobota, 27. 6.: 9.40 – 12.00 in 14.35 – 0.00 Teletekst – 9.55 Poročila – **10.00 Ohcet v Ljubljani 87, prenos** – 10.30 Kamniti pigmalion – arhitekt Jože Plečnik, dokumentarna oddaja – 14.50 K. Brenkova: deklica Delfina in lisica Zvitorepka: Nedeljska cesta – 15.00 Ohcet v Ljubljani 87, prenos in posnetek – 15.40 Španska državljanska vojna, dokumentarna serija – 16.30 Ohcet v Ljubljani 87, prenos – 17.30 Na konici meča, mladinski film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: knjiga – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Čez 110. ulico (del. naslov), ameriški film – 21.55 Alpe-Jadran, informativno-zabavna oddaja – 22.25 Dnevnik – 22.40 AIDS – ne umrite zaradi nevednosti, 1. del.

Nedelja, 28. 6.: 8.40 – 23.30 Teletekst – 8.55 Poročila – 9.00 Živ žav – 9.55 Dolga bela sled, ponovitev 8. dela – 10.25 Tedenski zabavnik, ponovitev 12. oddaje – 11.25 Šopek domačih, 14. oddaja – 12.00 Kmetijska oddaja (Znanje-imanje) – 14.00 Sin, za kmeta se boš šolal – 14.15 Poročila – 15.00 Poznate Jugoslavijo? – kviz (Črna Gora) – 16.30 Prisluhnimo tišini, oddaja za slušno prizadete – 17.10 Dekle s konjske dirke, italijanski film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: kino, Turistični nagelj – neža – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 R. Bogdanovski: tretje obdobje, 1. del – 21.20 AIDS – ne umrite zaradi nevednosti, 2. del, Zdravo (do 23.50).

Ponedeljek, 29. 6.: 17.30– 0.00 Teletekst – 17.45 Poročila – 17.50 Zakaj zbiramo star papir, oddaja za otroke – 18.20 Državni ansambel gruzinske folklore – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik in poročilo s seje CK ZKS – 20.20 J. Doniol-Valcroze: Vrnitev, 4. - zadnji del – 21.15 Altualno – 21.55 Dnevnik – 22.10 Poletna noč.

Torek, 30. 6.: 17.25 – 0.00 Teletekst – 17.40 Poročila – 17.45 Tedenski zabavnik, 13. oddaja – 18.45 Risanka – 19.00 Danes: Obzornik – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.05 M. Kovač: Zadnja pustolovščina, drama – 21.25 Integrali – 22.05 Dnevnik – 22.20 Poletna noč.

Sreda, 1. 7.: 18.20 – 0.00 Teletekst – 18.35 Poročila – 18.40 Pravljice iz lutkarskega vozička – O divjaškem divjaku – 19.10 Risanka – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Dokumentarec meseca: moje Titovo velenje – 20.45 Ciklus švedskega filma: Amorosa – 22.35 Dnevnik – 22.50 Poletna noč.

Četrtek, 2. 7.: 18.20 – 0.00 Teletekst – 18.35 Poročila – 18.40 Kobilja jajca iz serije Butalcev – 18.55 Zmajev ples, otroška oddaja – 19.10 Risanka – 19.26 Vreme – 19.30 Dnevnik – 20.00 Sedem mladih, zabavnoglasbena oddaja – 21.00 H. de Man: Naraščajoče vode, 7. del nizozemske nadaljevanke – 22.00 Dnevnik – 22.15 Poletna noč.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 26. 6.: Domača in ledinska imena: Trbiž in okolica (dr. A. Feinig)
Sobota, 27. 6.: Duhovni nagovor (mag. Ivan Olip)
Voščila (M. Hartman)
Nedelja, 28. 6.: Večglasna Avstrija poje moški zbor Dunajskega krožka"
Ponedeljek, 29. 6.: Roža tam v vrtu – Mladinski zbor Borovlje
Torek, 30. 6.: Halo, prijatelji! Partnerski magacin
Sreda, 1. 7.: Narodno-zabavna glasba
Četrtek, 2. 7.: Rož–Podjuna–Zila
Petek, 3. 7.: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/33
Teleks 42 20 86 sndt a

Glavni urednik: Ivan P. Lukan;
uredniki: Andrej Kokot, Vinko Wieser, Andrej Mohar.

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana.

Prva ljubezen in poročne zadeve

TV 2 – sreda 1. 7., ob 20.15 uri

Marija, kmečka hči, rojena 1889, se zaljubi v koroško-slovenskega pesnika Jakoba Špicarja. Zgodbo je napisala Elizabeta T. Spira, film pa so snemali na Dunaju, v Ljubljani in Trstu.

TV-oddaja o AIDSu Ne umrite za nevednostjo

RTV Ljubljana – sobota, 27. junija (22.40) 1. del in nedelja, 28. junija (21.00) 2. del. V sodelovanju s številnimi strokovnjaki je RTV Ljubljana (uredništvo izobraževalnih oddaj) pripravila dvodelno oddajo o novi bolezni AIDS. Oddaja poudarja, da aids ni bolezen ZDA, Afrike in nekaterih zahodnoevropskih držav. Podatki kažejo, da je virus aids pravi svetovljan, ki ne izbira med starostjo, spoloma, barvo kože in med celinami. Aids je bolezen, ki se je nalezeš predvsem preko krvi, semena in ostalih telesnih tekočin. Virus aidsa napada obrambne celice, ki sestavljajo pomembni telesni sistem. Zato postaja človekovo telo dovzetno za številne infekcije, ki povzročajo smrt.

Najbolj ogrožena populacija so prav gotovo mladi, ki smo jim na pragu spolnega življenja dolžni dati jasne in nedvoumne odgovore. Spregovoriti jim moramo odkrito, brez sramu in zadržkov, kajti v tem trenutku, ko še ni cepiva in zanesljivega zdravila proti tej bolezni, je preventiva naše trenutno edino učinkovito orožje. Oddajo so pripravili novinarka Gaga Stojan, režiserka Hana Kastelic in urednica Katarina Lavš.

Zadnje mesto za šahiste SŠZ

Letošnja „Interliga prijateljsta", katere so se spet udeležile šahovske ekipe s tromeje Avstrija-Italija-Jugoslavija, se je končala z zmago Tolmina. Enajst moštev se je v nedeljjo v italijanski Gorici borilo za točke in pokale. Slovenska športna zveza je že po prvi polovici tekmovanja pred mesecem dni v Mostu na Soči zasedala le zadnje mesto, ki ga je žal tudi v Gorici uspešno branila. Najboljši šahisti SŠZ so bili kljub temu Lojz Gallob (3 zmage), Gorazd Živkovič (2; premagal je Groma in Filipoviča!) in Ivan Lukan (1).

Interliga 1987: 1. Tolmin (33,5) 2. S. S. Trieste (39) 3. Nova Gorica (38,5) 4. ASKÖ Bekštanj (35) 5. Polet Trst (29,5) 6. Izola (29) 7. Idrija (28) ... 11. SŠZ Celovec (15,5).

***

Občni zbor Koroške šahovske zveze v bistvu ni prinesel nič novega. Dosedanji odbor je bil potrjen, zamenjali so samo nekatere referente. Edina sprememba privilnika: šahovski klubi članarine v bodoče ne bodo več plačevali po številu za tekmovanje prijavljenih ekip, temve po številu prijavljenih igralcev, merodajna bo ELO-lista (izšla bo okrog 20. julija).

Šahovska rubrika

(ureja Silvo Kovač, Idrija)

Rešitev naloge št. 21

Schort je s taktično potezo **24...Td3:!** pričel efekten napad na belega kralja. **25.Td3: Se4: 26. Kal Sb6 27. Dc7: Sc4 28.Lb2 Sf2 29.Tde3 Sdl!** Z manevri obeh skakačev je črni prevzel iniciativo in prehaja v odločilen napad. **30.Tdl: Se3: 31.Td2 Sc2+!** Hulak je prisiljen vzeti skakača, saj bi na 32.Kbl sledilo 32...Sa3+ 33. Kal Dbl mat. **32.Tc2: Dc2: 33.Dd6: in beli se je vdal, saj po 33...Lf5 nima obrambe pred matom! Izredna zaključna kombinacija mladega angleškega velemojstra, kateremu šahovski strokovnjaki napovedujejo še lepo bodočnost.**

Osebni komentar po igri

Danes: Manfred Maierhofer

„Cilj sezone ste Bilčovščani torej le dosegli. Postali ste prvak 1. C razreda. Kako ocenjuješ letošnje prvenstvo?

Imeli smo izredno dober začetek, tako da smo po jesenskem delu pred našimi tekmeci vodili z veliko prednostjo. Naredili pa smo napako, da smo se na to preveč zanašali. Povrh tega se je nekaj naših igralcev še poškodovalo, tako da vigrednega dela prvenstva nismo mogli igrati v najmočnejši postavi.

So bile poškodbe in prevelika neresnost vzrok vašemu upadu v vigrednem delu?

Seveda tudi to; vsekakor pa tudi v prvem razredu velja, da igra proti prvemu na lestvici vsako moštvo bolj zbrano in borbeno kot proti drugim nasprotnikom. To smo občutili v vseh igrah, dokler smo bili na vrhu lestvice. Ko pa smo v bistvu nepričakovano zgubili nekaj tekem zapored, pa niti sami nismo več računali s prvim mestom in z vstopom v spodnjo ligo. V tej fazi pa nas je še posebej motiviral naš trener.

Katera igra pa je bila za vas odločilnega pomena, da ste se le še zavedli, da lahko postanete prvak?

To je bila vsekakor kar v dvojnem smislu igra v Glaneggu, kjer smo zmagali z 2:1. Mi smo nadaljevali novo serijo uspehov, hkrati pa sta tedaj vodeči moštvi Oberglan in Kraig podlegli, tako da smo spet prišli na vrh. Od tedaj naprej smo vedeli, da nam sezona še lahko uspe – in to našo željo smo sicer po sreči, a kljub temu le uresničili.

Kako pa si bil zadovoljen s svojimi igrami v tem prvenstvu?

Čisto odkrito povedano nisem preveč zadovoljen, saj mi ni dosti uspelo. Vedno spet sem menjal svojo pozicijo, tako da se nikjer nisem mogel prav uigrati. Jasno, da je pri tem trpela tudi kakovost igre. Proti koncu prvenstva pa tudi moja forma ni bila več najboljša, tako da upam, da bo naslednje leto boljše.

Kake okrepitve mislite dobiti za naslednje prvenstvo v spodnji ligi?

Na vsak način potrebujemo zanesljivega vratarja, pa tudi v sredini potrebujemo izkušenega igralca. Seveda pa o konkretnih osebah še nismo govorili, ker tudi naš podvig v spodnjo ligo do danes ni bil zagotovljen.

Pa vaš cilj za naslednje leto?

Na hitro povedano: hočemo ostati v spodnji ligi, vsak višji cilj bi bil po mojem nerealen.“

Bilčovščani naslednje leto v spodnji ligi!

Po koncu jesenskega prvenstva v 1. razredu C je kazalo, da bodo Bilčovščani zlahka postali prvak, toda sredi vigrednega dela se jim je zataknilo: kar na vsem lepem so zaostali za vodečimi. Zmagovita serija – hkrati pa porazi najhujših tekmecev – je Bilčovs priredla ponovno na vrh lestvice. To mesto so igralci bilčovškega kluba obdržali tudi v zadnjem kolu, ko so nastopili v Možberku. Potrebovali so eno točko, in to tudi dosegli. Sicer igra proti dvanajstemu na lestvici nikakor ni bila lepa, pa tudi ne borbena, toda štel je le izid, ta pa je zadostoval za veliko slavje Bilčovščanov: prvič v svoji zgodovini bodo naslednje leto igrali v spodnji ligi. Odločilni gol je prispeval Herbert Schöffmann, eden najstarejših igralcev Bilčovsa.

V 1. D razredu pa so moštva z dvojezičnega ozemlja v zadnjem letošnjem prvenstvenem kolu igrala pravzaprav tako, kakor je bilo pričakovati. **Klopinj,** ki si je že v predzadnjem kolu zagotovili naslov prvaka, je premagal **Šentpavel** s 5:0 – torej dostojen zaključni nastop pred domačo publiko. Tudi Klopinj bo naslednje leto igral v spodnji ligi. **Železna Kapla,** ki je dolgo časa veljala kot resen kandidat za naslov prvaka, se je za letos uspešno poslovila in doma premagala **Pokrče** z 8:2, kar polovico golov pa je prispeval najboljši strelec razreda, Kuhar. Prav tako so z zmago zaključili prvenstveno sezono tudi **Selani,** ki so na domačem igrišču premagali **Sinčo vas** s 3:1. So četrti za **Globasnico,** ki je remizirala v **Žrelcu** (2:2).

V 2. F razredu je **Galicija** tudi po zadnem kolu obdržala svojo rahlo prednost pred **Šmarjeto** in se tako kvalificirala za 1. razred. V zadnji tekmi je premagala HSV s 3:0, Šmarjeti pa tudi zmaga proti Hodišam (3:2) ni več pomagala, za Galicijo zaostaja eno samo točko.

Spodnja liga vzhod

Kot je bilo pričakovati **Šmihelčani** v **Frantschachu** niso imeli dosti izgledov za uspeh in so podlegli s 5:3, čeprav so v prvem polčasu vodili s 3:2. V drugem polčasu sta jih zapustili moč in volja, tako da so zdrknili na lestvici na deveto mesto. Zmagovalec spodnje lige je postalo moštvo **ATSV Wolfsberg,** ki bo naslednje leto igralo tudi proti SAK-ju v koroški ligi.

ELANOVA smučarska in skakalna elita ob priliki kolesarske vožnje po Koroški (od leve): Bojan Križaj, Armin Bittner, Primož Ulaga, Camilla Nillson, Thomas Bürgler in Miran Tepeš.

Foto: Kronig

Baško jezero: „Elanovci“ tudi na kolesih izredni!

Vrhunski smučarji in skakalci Elanove ekipe niso „doma“ samo na zahtevnih progah in velikih skakalnicah po vsem svetu, tudi pri kolesarjenju jih ne gre podcenjevati. To so Križaj, Ulaga, Tepeš, najnovejša pridobitev slalomist Armin Bittner in tudi Švedinja Camilla Nillson dokazali na progi za svetovno prvenstvo v kolesarjenju ob Baškem jezeru. Kljub slabemu vremenu in nizkim temperaturam so to zahtevno progo „premagali“ v zelo solidnem času in s tem dokazali, da so že pred začetkom treninga za novo sezono v dobri kondicijski formi.

Elanova smučarska in skakalna ekipa, ki je bila na Koroškem tudi gost turistične agencije „Cartrans“, si je za olimpijsko sezono 1988 zastavila visok cilj. Priboriti hoče čimveč zlatih, srebrnih in bronastih kolajn. Zato se je tudi 30-letni idol jugoslovanskih smučarjev, Bojan Križaj, odločil za nastop v Calgaryju. V boj za zlato bo posegel tudi smučarski kralj Ingemar Stenmark. Vrnil je svojo B-licenco in si s tem spet pridobil pravico za nastop na olimpijskih igrah.

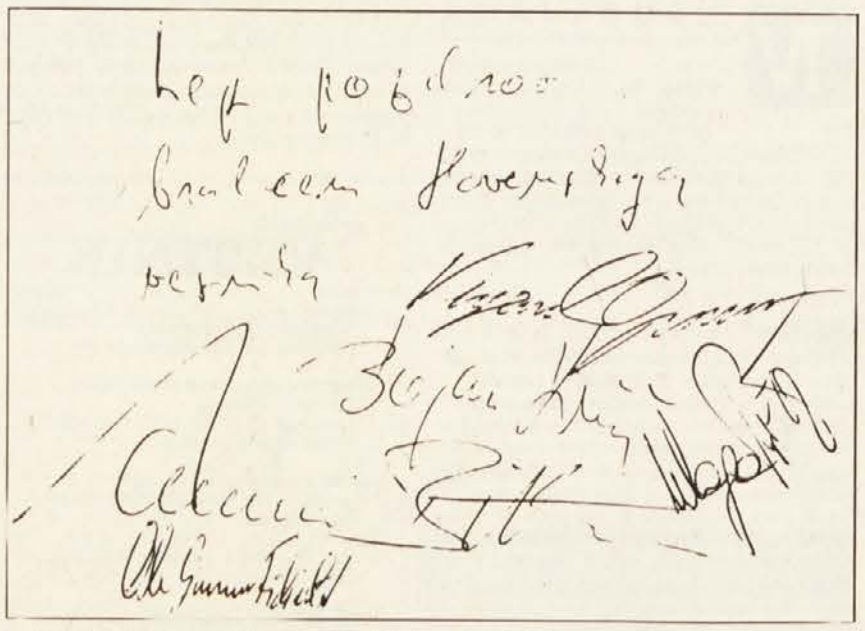

Bojan Križaj, Vegaard Opaas, Primož Ulaga, Armin Bittner in Ole-Gunnar Fidjestoel pozdravljajo bralce Slovenskega vestnika.

ŠPORTNE VESTI

Namiznoteniška sekcija DSG Sele/Zell se pripravlja na nasledno sezono. Tudi v sezoni 1987/88 hoče tako uspešno tekmovati kot letos. Selani bodo igrali v spodnji ligi, v 2. in 3. razredu, prijavili pa bodo tudi mladinsko ekipo. Ženske bodo igrale ali v državni B ligi ali pa v koroški ligi. To je odvisno od tega, če bo namiznoteniška zveza dovolila, da bi Carmen Traunig ali Evelin Hofmeister tekmovali za svoje klube le v splošnem razredu, v ženski kategoriji pa za Sele. Odločilo se bo še v teh dneh. V 1. razredu pa bodo Selani tekmovali skupaj s SŠK Obirjem, ki je prenehal samostojno nastopati. Tako bo večina Obirčanov igrala naslednje leto za Selane, le Franc Jožef Smrtnik se je priključil NTK Celovec.

Svetovni rekord slovenske alpinistke. Slovenska odprava iz Rašice je konca maja osvojila 7128 m visoki Trisul v Himalaji, nato pa izvedla dva poleta v bazni tabor na 5000 m višine. prvi se je s padalom spustil z vrha Sandi Marinič, pol ure za njim pa Vlasta Kunaver, edina ženska v odpravi. S tem poletom je postavila svetovni rekord, ker je to najvišji vrh na svetu, s katerega je poletela kaka ženska s padalom.

Kegljanje za dva prašiča na Obirskem je Alpski klub priredil tokrat na kegljišču pri Jerebu. Rezulati: pri moških je zmagal Flori Mak pred Izidorjem Karničarjem ter Vilijem Urschitzem, pri ženskah pa Tili Smrtnik pred Irmi Oraže in Marto Pavlič.

Franci Wieser je zgubil svojo tekmo proti Ksaverju Viševu (l. 84 jugoslovanski, l. 86 švicarski prvak) po točkah, celovški boksarski klub pa tekmo proti Asconi 3:13.

Šortno pobratenje Železne Kaple s Kranjem. Preteklo nedeljo so se v Železni Kapli pomerili športniki pobratenih občin Železna Kapla in Kranj v petih panogah: tenisu, namiznem tenisu, šahu, streljanju in nogometu. Kar kmalu se je izkazalo, da so bili Kranjčani skoraj v vseh panogah bolje podkovani, (edinole v streljanju so zmagali gostitelji) tako da so zmagali tudi v skupnem seštevku. Naslednje leto se bodo pomerili v Kranju.

Mlajši šolarji Slovenskega atletskega kluba so kot zadnje moštvo SAK-ja zaključili letošnje prvenstvo. V Žrelcu so zmagali proti tamkajšnjemu tekmecu s 6:2. Mlajši šolarji so letos osvojili vsega 19 točk in se uvrstili na sedmo mesto.

Kolesarski izlet na Obirskem, ki ga je priredilo SPD „Valentin Polanšek“, je tudi letos uspel, pa čeprav je udeležence na zadnjem delu proge zmočil dež. Poštena malica pri Markunu je tekmovalce oddolžila za moker zaključek.

Posojilnica Celovec pokrovitelj!

Drugo moštvo šahovske ekipe Slovenske športne zveze, ki igra v 2. razredu koroškega šahovskega prvenstva, je dobilo pokrovitelja. Prejšnji teden so podpisali sponzorsko pogodbo. Na sliki: predsednik upravnega odbora celovške posojilnice dipl. trg. Franc Brežjak, vodja šahovske sekcije SŠZ Ivan Lukan in predsednik Slovenske športne zveze Danilo Prušnik.